



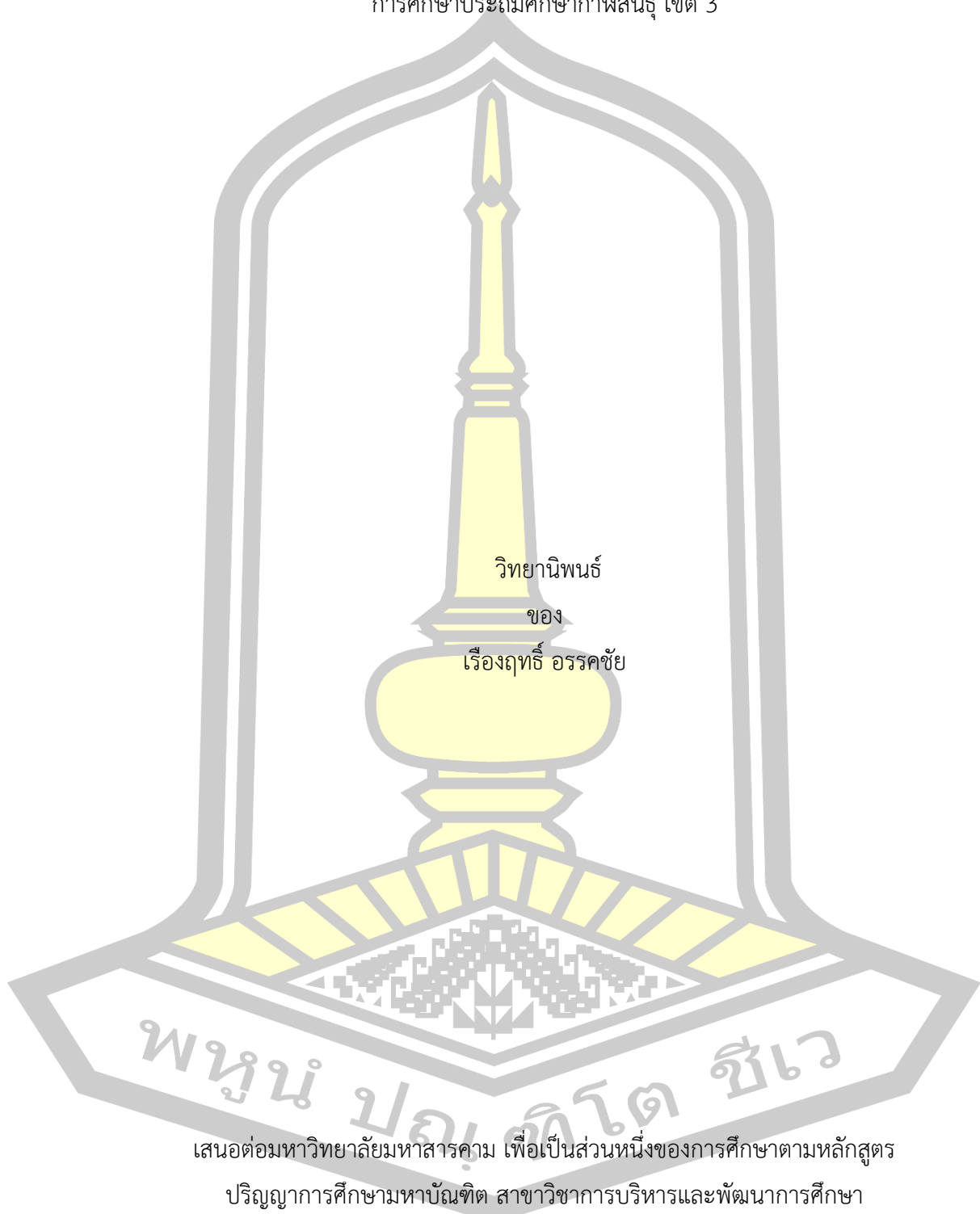
การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเกาะสุรินทร์ เขต 3

วิทยานิพนธ์
ของ
เรื่องฤทธิ์ อรรคชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
กันยายน 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

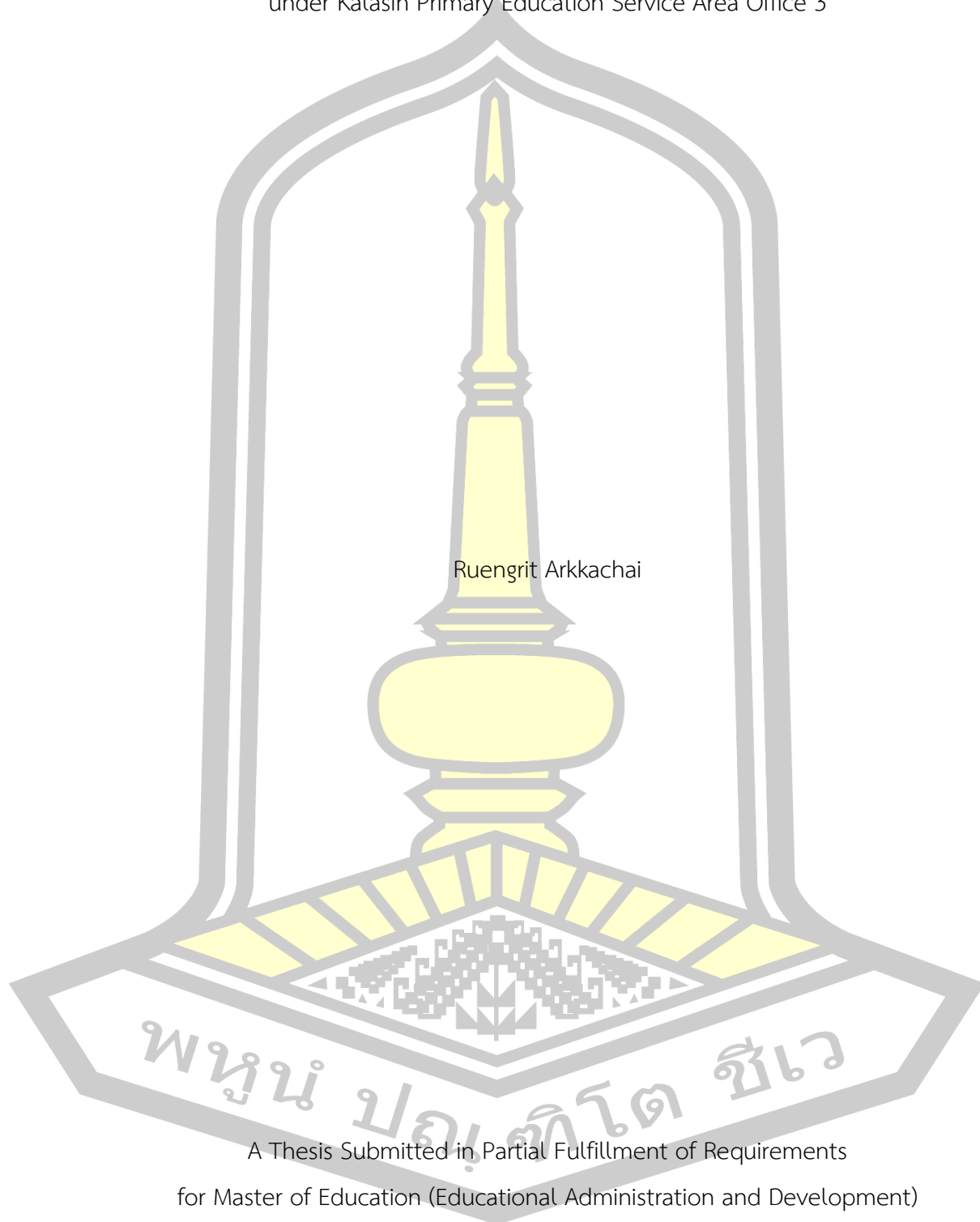
การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3



เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
กันยายน 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Development of Academic Administration Guidelines for the Small-Size Schools
under Kalasin Primary Education Service Area Office 3



Ruengrit Arkkachai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

September 2020

Copyright of Mahasarakham University



คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายเรืองฤทธิ์ อรรคชัย
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. สีนธะวา คามดิษฐ์)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รศ. สมนึก ภัททิยธนี)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3		
ผู้วิจัย	เรื่องฤทธิ์ อรรคชัย		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนิธวา คามดิษฐ์		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 การวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้บริหารและรองหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 105 คน และระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีตำแหน่งคือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

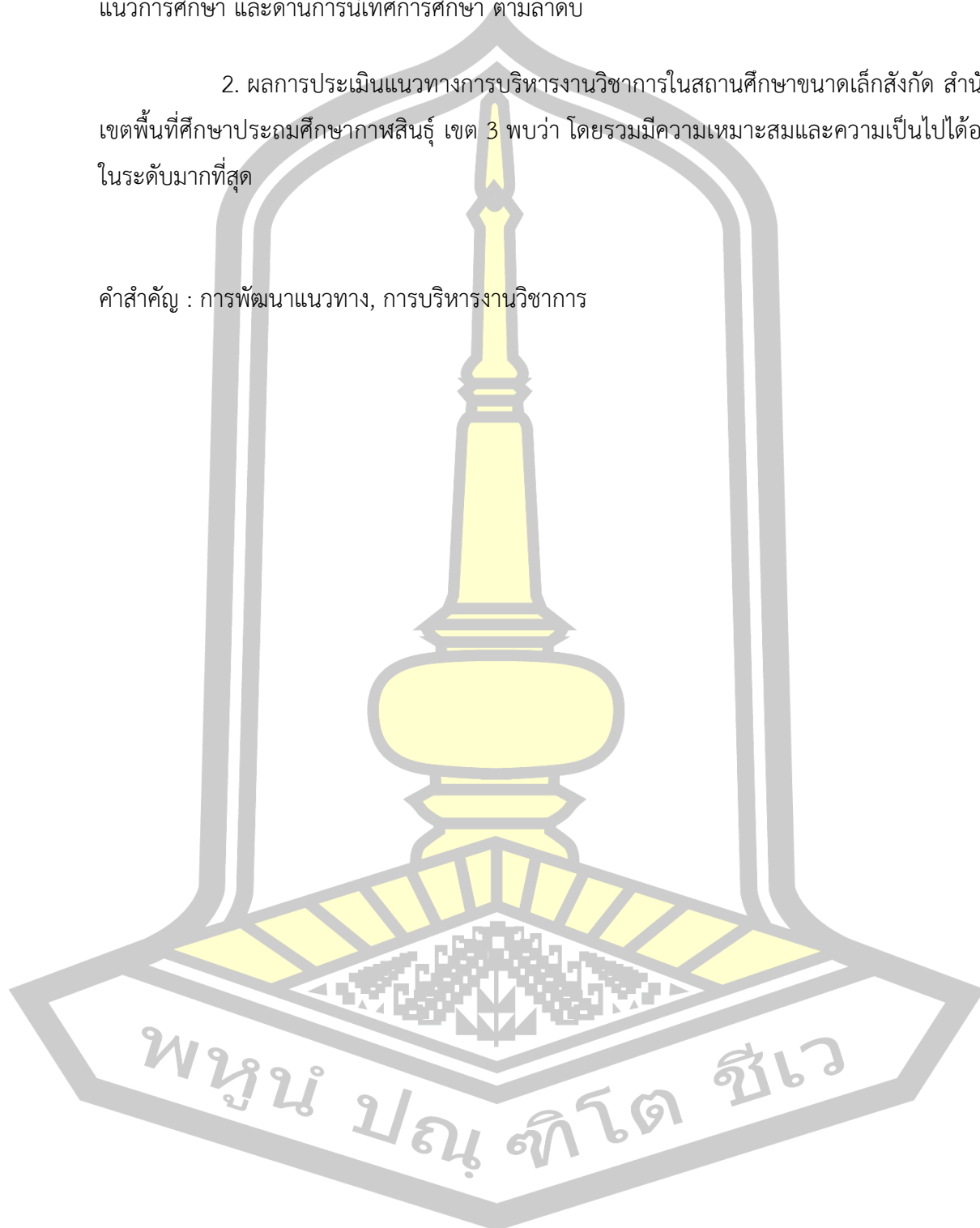
ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 พบว่า โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 พบว่า โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวิจัยและ

พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ

2. ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, การบริหารงานวิชาการ



TITLE	Development of Academic Administration Guidelines for the Small-Size Schools under Kalasin Primary Education Service Area Office 3		
AUTHOR	Ruengrit Arkkachai		
ADVISORS	Assistant Professor Sinthawa Khamdit , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2020

ABSTRACT

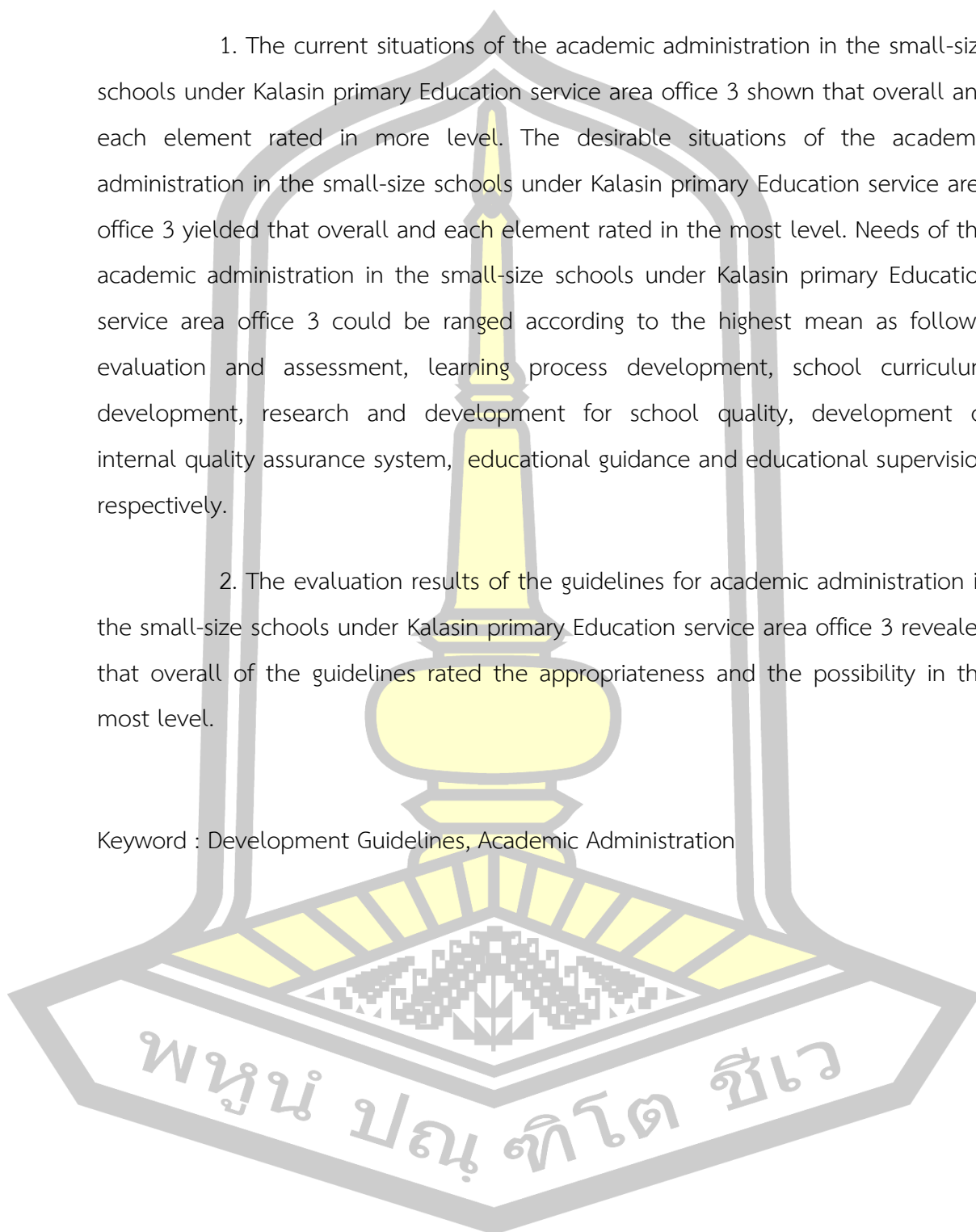
The purposes of this study were 1) to investigate the current situations, desirable situations and needs of the academic administration in the small-size schools under Kalasin primary Education service area office 3, 2) to study the guidelines for the academic administration in the small-size schools under Kalasin primary Education service area office 3. The present study was divided into 2 phases; phase 1 was the study related to the current situations, desirable situations of the academic administration in the small-size schools under Kalasin primary Education service area office 3. The sample of this phase was 105 included school administrators and the deputy of academic department who were selected by purposive sampling. Phase 2 was the development of the guidelines for the academic administration in the small-size schools under Kalasin primary Education service area office 3. There were 9 participants who were interviewed consisted of school administrators and the head of academic department in schools. The instruments used for data collection were questionnaire, interview questions and the evaluation form of the appropriateness and the possibility. The data were analyzed by mean, standard deviation and PNI_{modified}.

The results of the study revealed that

1. The current situations of the academic administration in the small-size schools under Kalasin primary Education service area office 3 shown that overall and each element rated in more level. The desirable situations of the academic administration in the small-size schools under Kalasin primary Education service area office 3 yielded that overall and each element rated in the most level. Needs of the academic administration in the small-size schools under Kalasin primary Education service area office 3 could be ranged according to the highest mean as follows; evaluation and assessment, learning process development, school curriculum development, research and development for school quality, development of internal quality assurance system, educational guidance and educational supervision respectively.

2. The evaluation results of the guidelines for academic administration in the small-size schools under Kalasin primary Education service area office 3 revealed that overall of the guidelines rated the appropriateness and the possibility in the most level.

Keyword : Development Guidelines, Academic Administration



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธวา คามดิษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธรรนามวรรณ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ กรรมการสอบ รองศาสตราจารย์สมนึก ภัททิยธนี กรรมการสอบ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก) ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความกรุณาชี้แนะเรื่องต่าง ๆ ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประเมินความเหมาะสมของแนวทางการด้านการบริหารวิชาการ และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ท่านผู้บริหารและครูสถานศึกษาต้นแบบด้านการบริหารวิชาการ (Best Practice) ที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างการใช้รูปแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวก และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณกำลังใจจากเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา รุ่น พ.31 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกคน ที่ให้กำลังใจและคอยให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว บิดา มารดา ญาติพี่น้องทุกคน ที่เป็นกำลังใจและดูแลห่วงใยผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบุพการีบูรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนสนับสนุนจนสำเร็จด้วยดี

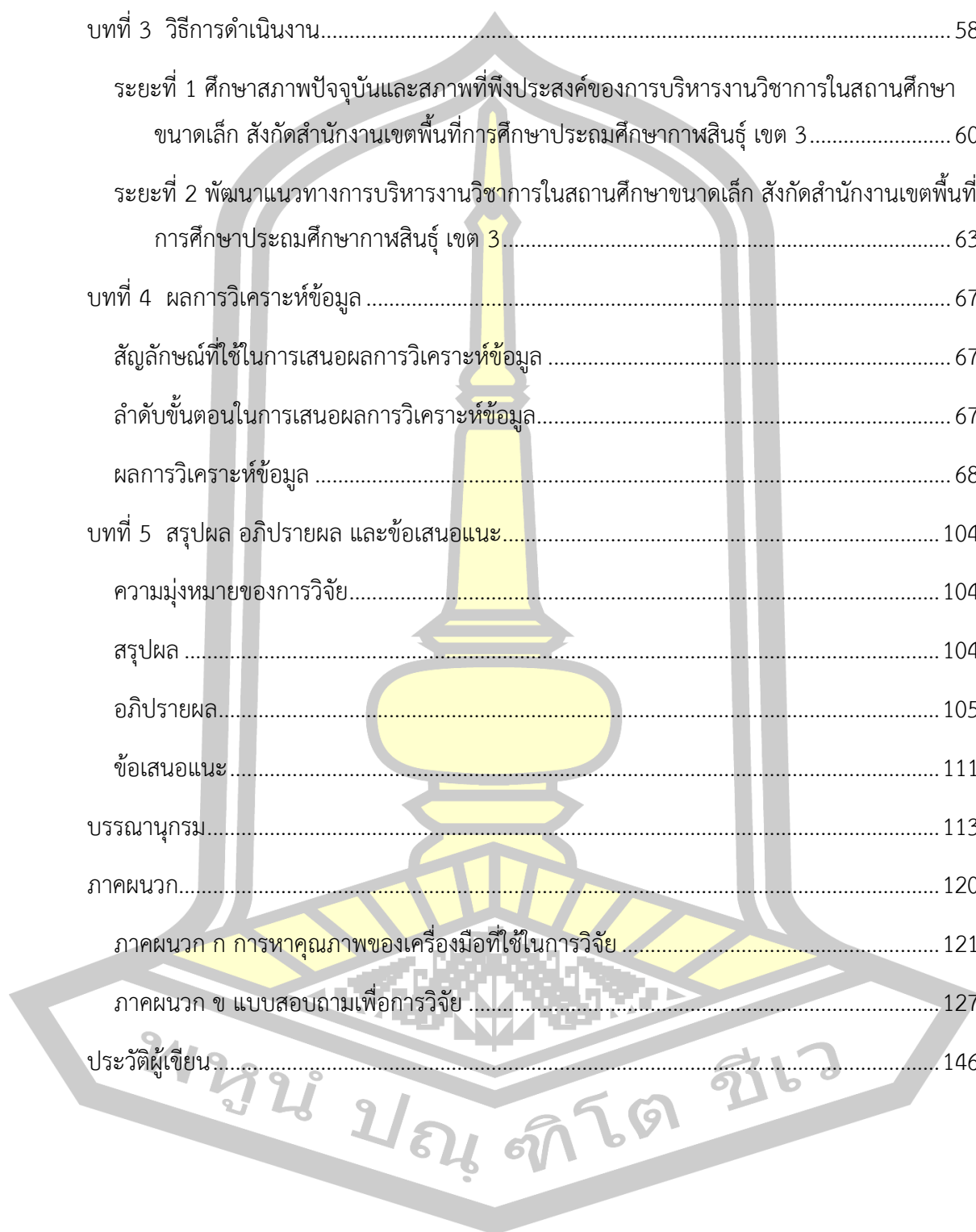
พูน ปณ ทิโต ชีเว

เรืองฤทธิ์ อรรคชัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
การบริหารงานวิชาการ.....	7
การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ.....	37
การประเมินความต้องการจำเป็น.....	42
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
งานวิจัยในประเทศ.....	46
งานวิจัยต่างประเทศ.....	53

กรอบแนวคิดการวิจัย	56
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน.....	58
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3.....	60
ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3.....	63
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	104
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	104
สรุปผล	104
อภิปรายผล.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	121
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	127
ประวัติผู้เขียน.....	146

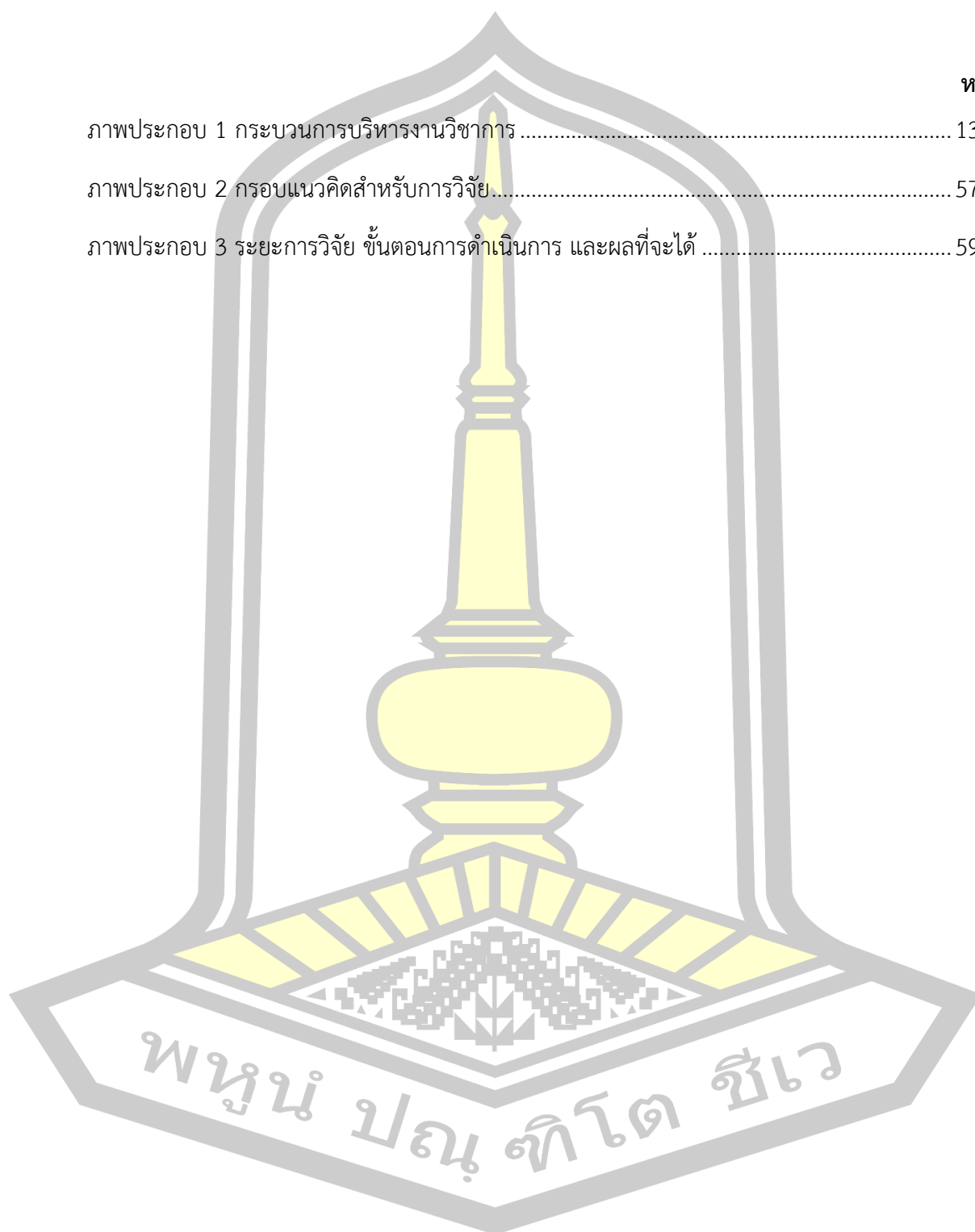


สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายงานวิชาการ.....	24
ตาราง 2 องค์ประกอบการบริหารวิชาการ.....	26
ตาราง 3 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม.....	68
ตาราง 4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร.....	69
ตาราง 5 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านกระบวนการเรียนรู้.....	73
ตาราง 6 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการวัดและประเมินผล.....	76
ตาราง 7 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	78
ตาราง 8 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา.....	80
ตาราง 9 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการแนะแนว.....	83
ตาราง 10 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	86
ตาราง 11 ความต้องการจำเป็นของทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.....	89
ตาราง 12 ผลการประเมินความเป็นไปและความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม.....	102
ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	122

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กระบวนการบริหารงานวิชาการ	13
ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย.....	57
ภาพประกอบ 3 ระยะเวลาวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่จะได้	59



บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระทรวงศึกษาธิการเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาของชาติ โดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมาย สู่ความเป็นเลิศในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสมและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอเหมาะสม การเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคลและพัฒนาสมอง ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติให้เต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการพัฒนาทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การบริหารงานวิชาการในยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้และมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เป็นผู้นำวิชาการทั้งด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งสามารถนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ ด้วยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสมแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม (ปัญญา แก้วเกียรติ, 2545)

การแนะแนวการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อการศึกษาการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ได้ดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยได้กำหนดกลยุทธ์สำคัญใน

การดำเนินการ คือ สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งปฏิรูป การศึกษาบุคลากรและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสร้าง สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้วิจัยและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ เสริมสร้างเด็กให้เกิดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และพัฒนาสถานศึกษาให้มีการประกันคุณภาพภายในอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าวมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจในองค์ความรู้ที่ เรียนเป็นสำคัญ ครูยึดติดกับการเรียนการสอนแบบเก่า (Talk and Chalk) ครูไม่เข้าใจวิธีการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ ใช้วิธีมอบหมายงานให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเองเกือบทุกวิชา ทำให้ผู้เรียนมีภาระงานมากเกินไป ส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของผู้เรียน บางคนเกิดความเบื่อหน่ายการเรียนและหนีเรียน รวมทั้งก่อให้เกิดระบบคัดลอกงานมากขึ้นและปัญหาด้านการพัฒนาผู้เรียน นักเรียนมีทักษะการคิด วิเคราะห์อย่างมีข้อมูลและวิจารณ์ญาณ มีการฝึกทักษะน้อย มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ น้อย ทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนไม่บรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะงานวิชาการ จากผลการทดสอบ ระดับชาติ O-NET ปีการศึกษา 2561 ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐานทุกวิชา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่กลุ่มสาระ 6 ภาษาไทย ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 42.56 กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 32.61 กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 39.05 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศผลการประเมินค่าเฉลี่ย 29.56 กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรมผลการประเมินค่าเฉลี่ย 47.61 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระภาษาไทย ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 32.53 กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 25.21 กลุ่มสาระ วิทยาศาสตร์ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 34.92 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศผลการประเมินค่าเฉลี่ย 25.79 กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมผลการประเมินค่าเฉลี่ย 43.34 (สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3, 2557)

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหาของการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่จะต้องทำให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งภารกิจในงานวิชาการนั้น สถานศึกษาต้องสามารถที่จะปฏิบัติให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ส่งผลต่อนักเรียนเป็นผลผลิตของ สถานศึกษาโดยตรง โดยการดำเนินงานให้ได้ผลนั้นต้องอาศัยกระบวนการที่ประสิทธิผล ยึดรูปแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาร่วมกัน โดยกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วยกระบวนการบริหาร 4 ส่วน คือ การวางแผนพัฒนา การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการปรับปรุงพัฒนางาน เป็นแนวทาง ทำให้โรงเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและบริหารจัดการ การศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษา และนอกจากนี้งานวิจัยอาจเป็นประโยชน์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การศึกษาใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อความก้าวหน้าของระบบการศึกษาไทยต่อไปในอนาคต

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขตพื้นที่ศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขต พื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขต พื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อนำไปประกอบและวางแผนด้านการบริหารงานวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ได้ข้อมูลสารสนเทศในการจัดวางแผนและการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 เพื่อให้การดำเนินงานด้าน การบริหารงานวิชาการเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาผู้วิจัยเป็น กรอบด้านเนื้อหาที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ ได้แก่ นิพนธ์ กินาวงศ์ (2544) กมล ภูประเสริฐ (2545), ประชุม ผงผ่าน (2545), กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554), กระทรวงศึกษาธิการ (2546) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) และได้ประเด็นการศึกษการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาการพัฒนา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การแนะแนวการศึกษา 7) การพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1. ประชากร ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย วิชาการ จำนวน 105 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในปีการศึกษา 2562

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการใน สถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 105 คน และ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา รองฝ่ายบริหารวิชาการ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยประเมิน ความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ คุณสมบัติปรากฏในบทที่ 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวทางการบริหารงานวิชาการ หมายถึง หมายถึง วิธีการ หรือขั้นตอนในการเพิ่ม ประสิทธิภาพในด้านความรู้ ด้านทักษะ ตลอดจนความชำนาญในวิชาการในสถานศึกษาสังกัด สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลและประเมินผล การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาศึกษาการนิเทศการศึกษาการแนะแนวการศึกษาและการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาเพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ของ สถานศึกษา

2. การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง แนวความคิดของผู้วิจัย ที่พัฒนามาจากกระบวนการวิจัยโดยผ่านความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่ให้ข้อเสนอแนะข้อสรุปหรือวิธีการแก้ไขอุปสรรค และข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ทำงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 บรรลุวัตถุประสงค์ตามความคิดเห็นของครูใน 7 ด้าน ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การเตรียมความพร้อมในการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร สถานศึกษาและการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจสภาพและความต้องการในการ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน การวางแผนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน การจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

2.3 การวัดผลและการประเมินผล หมายถึง การบริหารด้านการวัดและประเมินผลและ การดำเนินการด้านการวัดและประเมินผล

2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาการดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาการติดตามและประเมิน ผลการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผนการนิเทศการศึกษาดำเนินการนิเทศการศึกษาและการประเมินการนิเทศการศึกษา

2.6 การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การบริหารด้านการแนะแนวการจัดกิจกรรมการแนะแนว และการติดตามและประเมินผลการแนะแนว

2.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การบริหารงานด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินผลการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

4. ครู หมายถึง หัวหน้างานฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

5. สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนขนาดเล็กของรัฐที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการ
 - 1.1 ความหมายของงานวิชาการ
 - 1.2 ความสำคัญของงานวิชาการ
 - 1.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
 - 1.4 กระบวนการบริหารงานวิชาการ
 - 1.5 องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ
2. การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ความหมายของการพัฒนา
 - 2.2 หลักการแนวคิดที่เกี่ยวกับแนวทาง
 - 2.3 ลักษณะที่ดีของแนวทาง
 - 2.4 การวัดคุณสมบัติของแนวทาง
3. การประเมินความต้องการจำเป็น
4. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

การบริหารงานวิชาการ

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียน
และสังคมภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา
ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและเข้าใจในหลักการบริหารจัดการ การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความสนใจความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยวิธีการหลากหลาย ในอันที่จะส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพและมีมาตรฐาน

1. ความหมายของงานวิชาการ

นิพนธ์ กิณางค์ (2544) ได้สรุปว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา หน้าที่ของ โรงเรียน คือ การให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ งานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการที่เรียนสำคัญ คือ งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน งานด้านปรับปรุงการเรียนการสอน งานด้าน การวัดผลและประเมินผล ซึ่งภารกิจในงานวิชาการนั้นสถานศึกษาต้องสามารถที่จะปฏิบัติให้ได้ผล อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ส่งผลต่อนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของสถานศึกษาโดยตรง ด้วยเหตุที่ภารกิจ หลักของการบริหารงานวิชาการดังกล่าวข้างต้นสถานศึกษาจึงต้องพยายามดำเนินงานให้ผู้เรียนมี คุณภาพที่คาดหวังไว้ โดยการดำเนินงานให้ได้ผลนั้นต้องอาศัยกระบวนการที่ประสิทธิผล ยึดรูปแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาร่วมกัน โดยกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วยกระบวนการบริหาร 4 ส่วน คือ การวางแผนพัฒนา การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการปรับปรุงพัฒนางาน

รุจิร ภูสาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงาน วิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

อำภา บุญช่วย (2537) ได้แสดงทัศนะว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจการทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด

หวน พิณรุฬห์ (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ต้องมียุทธศาสตร์ประกอบใน หลาย ๆ ด้าน อาทิ ต้องมีการควบคุมดูแลการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดแบบเรียน การจัดคู่มือเผยแพร่งานวิชาการการวิจัยค้นคว้า ตลอดถึงการนิเทศ

ชุมศักดิ์ อินทรรักษ์ (2551) ได้ให้ความหมายว่า งานวิชาการเป็นงานที่รวมภารกิจ หลักของหน่วยงาน หรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญาจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ ผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่ นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเองด้านความรู้เจตคติและทักษะ ในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้ให้ความหมายการบริหาร วิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

จากแนวคิดของนักการศึกษา ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดและการดำเนินงานทุกอย่างของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการปรับปรุงการพัฒนาจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลดีกับผู้เรียนและให้ครอบคลุมกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

2. ความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของงาน วิชาการไว้หลายท่าน ดังนี้

ประเวศ วะสี (2544) ได้อธิบายความสำคัญของงานวิชาการว่า การบริหารงาน วิชาการเป็นหัวใจของการบริหารงานโรงเรียนที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนงานอื่น ๆ มีความสำคัญในลักษณะที่เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของ งานบริหารการศึกษา สำหรับผู้มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารได้สนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกฉบับที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้นจะต้องมีกิจกรรมการเรียน การสอนในชั้นเรียนในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ (Child Centered) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. ทั้งครูผู้บริหารโรงเรียนผู้ปกครองชุมชนต้องเชื่อว่าคนไทยสามารถพัฒนา ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้
2. ทั้งครูผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองชุมชน ต้องช่วยกันค้นหาศักยภาพ และความสนใจของผู้เรียนให้แต่ละคนให้พบ
3. ผู้เรียนต้องได้รับทักษะตรงตามหลักสูตร เพื่อที่จะได้นำทักษะเหล่านี้ เป็นเครื่องมือในการค้นหาความรู้เพิ่มเติมในอนาคต ทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ภาษาคณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์พื้นฐาน
4. ต้องให้ผู้เรียนด้วยการปฏิบัติทดลองได้ปฏิบัติจริงได้แก้ปัญหาจริง ได้ทำได้ทดลองบริหารจัดการและได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

5. ครูผู้บริหารโรงเรียนผู้ปกครองชุมชนให้ความสำคัญและกำหนดกิจกรรมความดีของนักเรียนแต่ละคนอย่างจริงจัง และเอาความสามารถเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการประเมินผลผู้เรียนแต่ละคน

6. ต้องมีแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม

7. ผู้เรียนแต่ละคนหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง จากหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รุจิร ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้อธิบายว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ประกอบด้วยงานหลายคาดหวัง ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ไม่เน้นการใช้ข้อสอบเพียงอย่างเดียว

เจริญ ภัคดีวานิช (2546) ได้สรุปว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนลงสู่สถานศึกษาอย่างทันที มีแนวทางในการนิเทศติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนประสิทธิภาพในการทำงานทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระบบประกันคุณภาพ การปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ดี วิทยากรท้องถิ่น การส่งเสริมการอ่าน การวิเคราะห์และสำรวจช่วยเหลือโรงเรียนที่มีปัญหาด้านข้อมูล สื่อสารทางคอมพิวเตอร์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้สรุปว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วย งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเองเรียกว่าหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งวิชาการเป็นภารกิจหลักที่ครูจะต้องปฏิบัติ

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้อธิบายว่า การบริหารงานวิชาการเป็นถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับงานด้าน

หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อ การเรียนการสอนงานวัดผล และประเมินผลงาน ห้องสมุด การนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

จากแนวคิดของนักการศึกษาผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญและเป็นงานหลักการบริหารของสถานศึกษา คือ มุ่งให้การเรียนการสอนของสถานศึกษา ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพมีความรู้ความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรมที่สังคมต้องการและตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้แล้วในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังนั้นจะประกอบด้วยงานหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร งานกิจกรรมการเรียน การสอน งานการนิเทศการศึกษา งานวัดผลประเมินผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางมา จัดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นที่สถานศึกษาเป็นผู้กำหนด ดังนั้น การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจึงหมายถึงการบริหารเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

3. หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ต้องมีหลักการในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ แม้งานวิชาการจะมี ขอบข่ายกว้าง ควรยึดหลักการสำคัญที่ควรนำไปปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้อธิบายกล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหาร เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือ ผลผลิตและ กระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจพัฒนาศักยภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้นโดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของ กระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วมการเสนอแนะและ การพัฒนาในงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของ คณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่ม จากการร่วมคิดร่วมทำและร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3-Es) ได้แก่ ประสิทธิภาพประสิทธิผลประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้สองคำนี้ควบคู่กันคือ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3 ประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรการบริหารแต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้นการลงทุนทางวิชาการจึงต้องคำนึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตรหลักการเรียนรู้หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษาและหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้สรุปว่า หลักการบริหารงานวิชาการ มีหลักการบริหาร ดังนี้

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียน นักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ และการจัดการได้

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้อธิบายถึงหลักในการบริหารงานวิชาการตามทฤษฎีการบริหารวิชาการของ Henri Fayola ว่า สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบขั้นมูลฐานในการบริหาร ดังนี้

1. การวางแผน (To plan)
2. การจัดการองค์กร (To organize)
3. การบังคับบัญชา (To command)
4. การประสานงาน (To coordinate)
5. การควบคุม (To control)

จากแนวคิดของนักการศึกษาผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับนโยบายหลัก มุ่งร่วมกันทำงานเป็นทีม กระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบไปยังผู้ปฏิบัติ ส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเอง ตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการติดตามและ ประเมินผลเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ

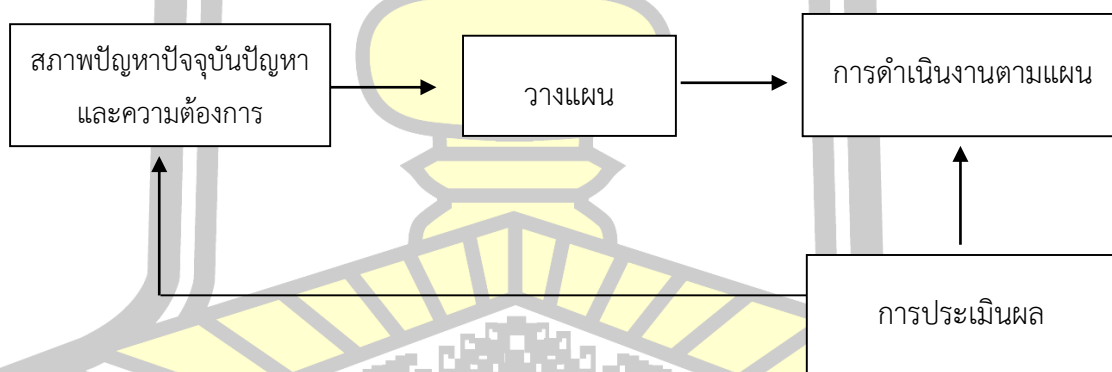
4. กระบวนการบริหารงานวิชาการ

นำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้เพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่องานวิชาการได้เสนอไว้ดังนี้

อำภา บุญช่วย (2537) ได้สรุปว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ควรจะมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
2. ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน
3. ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผน
4. ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

จากข้อสรุป 4 ขั้นตอน สามารถแสดงด้วยภาพประกอบ 1 ได้ดังนี้



ภาพประกอบ 1 กระบวนการบริหารงานวิชาการ

จากภาพประกอบ 1 กระบวนการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการสภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพความเป็นจริงที่กำลังเป็นอยู่หรือดำเนินอยู่ในขณะนั้น สภาพปัญหา หมายถึง สภาพแตกต่างของสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหรือผลที่ปรากฏ สิ่งที่ต้องการให้เป็นไปหรือเป้าหมาย ความต้องการ

หมายถึง แนวโน้มที่จะให้ถึงจุดหมายที่พึงปรารถนาตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้
 ดังนั้นการศึกษาสภาพทั้ง 3 อย่าง นี้อาจจะทำได้ในเรื่องต่อไปนี้

1. ข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ยอดรวม
 แสดงผลการสอบรายปี สถิติการมาเรียนของนักเรียน จำนวนและอัตราการซ้ำชั้นของนักเรียน
 สื่อการเรียนการสอนประจำห้องเรียน จำนวนและประเภทสื่อในห้องเรียน การนิเทศภายใน
 การสอนซ่อมเสริม โครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมงานวิชาการ
2. ข้อมูลที่เป็นข้อกำหนดที่ต้องยึดเป็นแนวทาง เช่น แผนการศึกษาแห่งชาติ
 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร เอกสารหลักสูตร หนังสือแบบเรียน ระเบียบ
 กระทรวงศึกษาธิการที่ว่าด้วยเรื่องการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรนโยบายของกรม
 และกระทรวง และมติของคณะรัฐมนตรี ส่วนวิธีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการมีวิธี
 ศึกษาได้หลายอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา ประกอบด้วย

1. ศึกษาโดยวิธีประเมินความต้องการ คือ สรรวจสิ่งที่เกี่ยวข้องตรวจสอบให้
 แนชัดว่าปัญหาคืออะไร มาตรฐานและคุณค่างานสิ่งนั้นควรเป็นเช่นไร บันทึกรายการของ
 ความต้องการที่แตกต่างกันของสิ่งนั้น ๆ
2. ศึกษาโดยวิธีวิจัย เป็นกระบวนการเสาะแสวงหาความรู้จากปัญหาที่ชัดเจน
 อย่างมีระบบโดยอาศัยวิธีทางวิทยาศาสตร์
3. ศึกษาโดยการใช้สื่อและเครื่องมือต่าง ๆ เช่น เครื่องมือประเมินคุณภาพ
 การศึกษาที่หน่วยงานจัดทำขึ้น
4. ศึกษาโดยการสัมมนาเพื่อค้นหาปัญหา เช่น การสัมมนาครูสอน
 คณิตศาสตร์เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน ประกอบด้วย

1 จัดทำแผน

- 1.1 กำหนดนโยบายเป้าหมายและการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน
- 1.2 จัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียน
- 1.3 การวางแผนการสอน
- 1.4 การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน
- 1.5 การนิเทศการสอน
- 1.6 ห้องสมุด
- 1.7 การวัดและประเมินผล
- 1.8 พัฒนาการสอนในกลุ่มสาระต่างๆ

1.9 การสอนซ่อมเสริม

1.10 การใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนการสอน

1.11 รายงานผลการเรียน

2. การจัดปฏิทินปฏิบัติงาน ในรอบปีการศึกษาหนึ่ง ๆ มีกิจกรรมหลายอย่างที่โรงเรียนต้องปฏิบัติ การจัดให้มีการทำปฏิบัติงานให้ชัดเจนว่าวันใด เดือนใด จะประกอบกิจกรรมอะไร ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำของผู้รับผิดชอบให้ปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลา

3. การจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรจะต้องควบคุมติดตามการปฏิบัติการสอนของครูให้เป็นไปตามเนื้อหาและกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือและแผนการสอน

4. การจัดตารางสอน ผู้บริหารควรมอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ คณะทำงานเป็นผู้จัดตารางสอน โดยผู้บริหารคอยควบคุมดูแลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำตารางสอน

5. การจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงความต้องการและความถนัดของครู เช่น ครูสอนควรเป็นผู้ที่เข้าใจเด็กวัยนี้เป็นอย่างดี

6. การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัด นักเรียนเข้าชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้น ดำเนินการตามแผนงานวิชาการ ดังนี้

1. ตรวจสอบการเตรียมการสอนหรือบันทึกการสอน
2. ให้ครูเข้าปฏิบัติการสอนตรงเวลา
3. ควบคุมกำกับติดตามและนิเทศให้ครูดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนหรือคู่มือครู

4. จัดครูเข้าสอนแทนในกรณีครูไม่ปฏิบัติการสอน

5. ควบคุมดูแลให้ครูจัดสอนซ่อมเสริมนักเรียน

6. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์

ยิ่งขึ้น

7. ควบคุมติดตามให้ครูที่รับผิดชอบงานและโครงการเป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการประเมินผลงานวิชาการเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้ทราบว่าการทำงานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้หรือไม่ จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป ในเรื่องของการประเมินผลงานวิชาการผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาท และหน้าที่ ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนของนักเรียนมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- 1.1 จัดหาเครื่องมือประเมินทุกชนิดเพื่อให้ครูสะดวกในการใช้
- 1.2 ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนของนักเรียนสม่ำเสมอเพื่อปรับปรุง
- การเรียนการสอน
- 1.3 ติดตามและช่วยเหลือการดำเนินการตามโครงการ
- 1.4 ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานของโครงการ
- 1.5 เป็นผู้ประเมินหรือแต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลโครงการ
- 1.6 เป็นผู้ตรวจสอบและตัดสินใจในการปฏิบัติงานหรือจัดทำโครงการ
- ต่อเนื่อง
- 1.7 เผยแพร่ผลที่ได้จากโครงการ
- 1.8 การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูมีแนวปฏิบัติดังนี้
- 1.9 สังเกตพฤติกรรมการสอนของครู
- 1.10 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครูโดยวิธีการต่าง ๆ เช่นการสังเกต
- ความก้าวหน้าของเด็กตรวจสอบจากผลงานของเด็ก
- 1.11 รับฟังข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู
2. จัดประชุมประเมินผลงานของครู
3. สรุปรายการประเมินการทำงานโครงการวิชาการที่ได้รับมอบหมาย
4. ทำการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน
- ปรียาพรวงศ์ อนุตรโรจน์ (2553) ได้อธิบายว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ
- ในสถานศึกษาโดยทั่วไปมีขอบข่ายค่อนข้างกว้างขวาง หลักการบริหารงานวิชาการจะแบ่งเป็นขั้นตอน
- ของกระบวนการบริหารงานวิชาการ ดังนี้
1. ขั้นตอนดำเนินการจะเป็นการกำหนดนโยบายและวางแผนงานด้านวิชาการ
- โดยมีงานต่อไปนี้
- 1.1 จัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 1.2 จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน
- 1.3 จัดครูอาจารย์เข้าสอน
- 1.4 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน
- 1.5 จัดทำโครงการสอน
- 1.6 จัดตารางสอน
- 1.7 ปฐมนิเทศนักเรียน
- 1.8 การลงทะเบียนนักเรียน

2. ชั้นการดำเนินงานเป็นขั้นที่จัดและดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 การดำเนินงานการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอนในแต่ละวิชาเป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

2.2 การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี โครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดชุมนุมต่าง ๆ ลูกเสือและเนตรนารี มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า

2.3 งานเกี่ยวกับการบริการ การส่งเสริมให้มีการให้บริการเกี่ยวกับการสอน เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดรวบรวมเอกสารคำสอน คู่มือครู รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

3. ชั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมปรับปรุงพัฒนาและประเมินผลงานด้านวิชาการ ดังนี้

3.1 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ

3.2 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายและนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

3.3 ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานด้านวิชาการ

3.4 จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านวิชาการ

3.5 จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ

3.6 จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น ลักษณะของคณะอาจจัดรวมกันเป็นคณะครูในแผนกเดียวกันมาร่วมกันทำงานและเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.7 ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมนุมหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมและเผยแพร่ทางด้านวิชาการ

3.8 ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุม สัมมนา ฝึกอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ

3.9 ส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการนั้นสามารถนำกระบวนการของนักการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพตามแนวคิดของนักการศึกษา

ปรียาพรวงศ์ อนุตรโรจน์ (2553) ได้แบ่งหน้าที่และขั้นตอนของการบริหารงานเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน
2. การจัดองค์กร
3. การสั่งการ
4. การประสานงาน
5. การควบคุม

Gulik และ Urwick (1937) ได้อธิบายถึงกระบวนการการบริหารที่เรียกว่า POSDCoRB 7 ประการ ดังนี้

1. การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ P (Planning)
2. การจัดหน่วยงาน กำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน การจัดสายงาน O (Organizing)
3. การจัดตัวบุคคล เป็นการบริหารบุคคลอันได้แก่ การจัดอัตรากำลังการสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้พ้นจากงาน S (Staffing)
4. การอำนวยการ การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชาและการควบคุมการปฏิบัติงาน D (Directing)
5. การประสานงานการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน Co (Co-ordinating)
6. การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าไปเพียงใด R (Reporting)
7. การงบประมาณ การจัดทำงบประมาณบัญชีการใช้จ่ายเงิน การควบคุมการตรวจสอบด้านการเงิน B (Budgeting)

Newman (1950) มีขั้นตอนของการบริหารงาน 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน
2. การจัดองค์กร
3. การจัดทรัพยากร
4. การสั่งการ
5. การควบคุมงาน

American Association of School Administrators-AASA (1960) ได้กำหนดไว้

5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน
2. การจัดสรรทรัพยากร
3. การกระตุ้น
4. การประสานงาน
5. การประเมินผล

Russell (1967) ได้เสนอกระบวนการการบริหารเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การตัดสินใจ
2. การวางแผน
3. การจัดองค์กร
4. การติดต่อสื่อสาร
5. การใช้อิทธิพล
6. การประสานงาน
7. การประเมินผล

Campbell (1958) ได้แบ่งกระบวนการบริหารเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การตัดสินใจ
2. การจัดโปรแกรม
3. การกระตุ้น
4. การประสานงาน
5. การประเมินผล

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้อธิบายว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. การวางแผนพัฒนาหรือการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นการวางแผนที่มีพื้นฐานมาจากสภาพที่เป็นปัญหาหรือความต้องการที่จะพัฒนางานและกำลังงบประมาณในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

- 1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์
- 1.2 การกำหนดภารกิจหรือพันธกิจ
- 1.3 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- 1.4 การกำหนดกลยุทธ์
- 1.5 การกำหนดแผนงาน/โครงการ

2. การนำแผนไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

2.1 การจัดองค์กรหรือจัดบุคลากรเข้ารับผิดชอบงาน ได้แก่ การกำหนดหัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ ผู้ดำเนินงาน และภารกิจของผู้รับผิดชอบ

2.2 การสั่งการหรือมอบหมายงาน

2.3 การควบคุมงาน

2.4 การติดตามกำกับ

2.5 การประสานงาน

2.6 การนิเทศงาน

3. การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

3.1 การประเมินระหว่างการทำงาน

3.2 การประเมินเมื่อสิ้นสุดงาน

3.3 การรายงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้สรุปว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการในการดำเนินงานของสถานศึกษาส่วนใหญ่จะใช้วงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการปรับปรุงการนำไปใช้ (Action) ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในฐานะของแกนนำที่ทำให้กระบวนการบริหารนี้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนของ PDCA มีดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Plan) ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครองกรรมการสถานศึกษาและชุมชนที่มีต่อสถานศึกษา และศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาตินโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งศึกษาถึงศักยภาพของสถานศึกษาก่อนที่จะร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา จากนั้นร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายและกำหนดเป็นภารกิจของสถานศึกษา แล้วจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในระยะยาว คือ ธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระยะสั้น คือ แผนปฏิบัติการประจำปี โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ลงนามและรับรองแผนการดำเนินการที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

2. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do) ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่บริหารจัดการส่งเสริมสนับสนุน ควบคุม กำกับดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ และอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและรับผิดชอบแผนงานและโครงการให้ดำเนิน

การอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในบางแผนงานโครงการผู้บริหารจำเป็นต้องดำเนินการเองถ้าเป็นแผนงานโครงการเกี่ยวกับด้านบริหารและด้านบุคลากร

3. ขั้นตรวจสอบและประเมินผล (Check) เมื่อบุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมตามแผนงานโครงการได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนแล้ว ให้ผู้บริหารเป็นผู้คอยตรวจสอบติดตามตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มโครงการ ระหว่างโครงการ และสิ้นสุดโครงการ หรือให้ผู้แทนเป็นผู้ตรวจสอบการประเมินตนเองของบุคลากรที่รับผิดชอบในแต่กิจกรรมโครงการ โดยผู้บริหารมีบทบาทเป็นแกนสำคัญตั้งแต่การกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบ การกำหนดกรอบการประเมินตนเอง การสร้างเครื่องมือในการประเมินการดำเนินการประเมินการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเขียนรายงานการประเมินตนเอง โดยผู้บริหารอาจจะแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อเขียนรายงานการประเมินตนเองด้วยก็ได้

4. ขั้นปรับปรุงการนำไปใช้ (Action) เมื่อสถานศึกษาได้ประเมินตนเองแล้ว ผู้บริหารจะต้องนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการวางแผน กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพในปีการศึกษาต่อไปหรือนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนงานโครงการในปีการศึกษานั้นให้ประสบความสำเร็จ ต่อไป

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้สรุปว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 3 ส่วน

1. การวางแผนพัฒนาหรือการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

- 1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์
- 1.2 การกำหนดภารกิจ
- 1.3 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- 1.4 การกำหนดกลยุทธ์
- 1.5 การกำหนดแผนงานโครงการ

2. การนำแผนไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

- 2.1 การจัดองค์กรหรือบุคลากรเข้ารับผิดชอบงาน
- 2.2 การสั่งการหรือมอบหมายงาน
- 2.3 การควบคุมงาน
- 2.4 การติดตามกำกับ
- 2.5 การประสานงาน
- 2.6 การนิเทศงาน

3. การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ประกอบด้วย

3.1 การประเมินระหว่างการทำงาน

3.2 การประเมินเมื่อสิ้นสุดงาน

3.3 การรายงาน

จากแนวคิดของนักการศึกษาผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การจัดองค์ การจัดคนเข้าทำงาน การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงาน รวมทั้งการกระตุ้นหรือ การจูงใจ หากพิจารณากระบวนการบริหารที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็น 3 ส่วน คือ

1. ส่วนเตรียมการได้แก่การตัดสินใจการวางแผนและการจัดองค์การ
2. ส่วนที่เป็นปฏิบัติการได้แก่ การจัดคนเข้าทำงานการอำนาจการ การจัดสรร ทรัพยากรการติดต่อสื่อสารการประสานงานและการกระตุ้นจูงใจ
3. ส่วนที่เป็นการควบคุมประเมินผลได้แก่ การควบคุมและการประเมินผล
4. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาไปให้มากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการ ของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น บริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและ คุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา และของบุคคลครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อให้การ บริหารงานวิชาการบรรลุจุดหมายของหลักสูตร ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษากำหนด ขอบข่ายงานวิชาการหลายท่าน คือ

งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายที่กว้างขวางและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนมุ่งสนองต่อความสำเร็จของงานวิชาการทั้งสิ้น การที่โรงเรียนจะจัดงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียน จึงควรให้ความสนใจในงานวิชาการเป็นอย่างยิ่ง

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2544) ได้สรุปว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา หน้าที่ของ โรงเรียน คือ การให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ งานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการที่สำคัญมี ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
2. งานด้านปรับปรุงการเรียนการสอน

3. งานด้านการวัดผลและประเมินผล

4. การนิเทศการศึกษา

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา หน้าที่ของโรงเรียน คือ การให้ความรู้ทางวิชาการนักเรียนเป็นสำคัญ งานที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาการที่สำคัญมี ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2. งานด้านปรับปรุงการเรียนการสอน

3. งานด้านการวัดผลและประเมินผล

4. งานนิเทศการศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาไว้ ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร

2. การบริหารการเรียนการสอน

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน

4. การบริหารการนิเทศภายใน

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

ประชุม ผงผ่าน (2545) ได้สรุปขอบข่ายงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาได้ ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

2. งานการเรียนการสอน

3. งานสื่อการเรียนการสอน

4. งานวัดผลและประเมินผล

5. งานห้องสมุด

6. งานนิเทศการศึกษา

7. งานวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน

8. งานส่งเสริมการสอน

9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

พหุปัญญา ทิโต ชีเว

จากตาราง 1 การสังเคราะห์ความหมาย ความสำคัญ หลักในการบริหารงานวิชาการ
 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ จากทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปขอบข่ายงาน
 การบริหารงานวิชาการทั้งหมด 17 ด้าน

ผู้วิจัยได้ผนวกด้านมีขอบเขตและลักษณะงานที่สามารถสอดรับกันได้เข้าไว้ด้วยกัน
 จนสรุปเป็นขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งหมด 7 ด้าน ดังตาราง 2

ตาราง 2 องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ

แหล่งอ้างอิง	นิพนธ์ กินวงศ์ (2544)	กมล ภูประเสริฐ (2545)	ประชุม ผงพาน (2545)	กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินทร์ นามวรรณ (2554)	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	ชุมศักดิ์ อิทธิรักษ์ (2545)	สำนักงานคณะกรรมการการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550)	ความถี่
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ								
1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	√	√	√	√	√	√	√	7
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	√	√	√	√	√		√	7
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอน ผลการเรียน	√	√	√	√	√	√	√	7
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	√	√	√	√	√	√	√	7
5. การนิเทศการศึกษา		√	√	√	√	√	√	6
6. การแนะแนวการศึกษา		√	√	√	√	√	√	6
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา		√	√	√	√	√	√	6

จากตาราง 2 พบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 7 ด้าน คือ
 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการวิจัย
 เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา และการพัฒนาระบบ
 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาโดยได้มีนักวิชาการ และนักการศึกษาได้ความหมายไว้แตกต่างกันคือให้

รุจิร ภู่อาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของ หลักสูตร หมายถึง ส่วนที่อยู่ภายในและประกอบกันเข้าเป็นหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตรไปด้วย

หรรษา นิลวิเชียร (2547) ได้สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง เป็นกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรใหม่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการจัดการศึกษา ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการ หรือขั้นตอนของการตัดสินใจหาทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานศึกษา โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคม การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดยจัดให้มีงานวิจัยและพัฒนา หลักสูตรขึ้นใช้เอง ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม และเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียน อื่น จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและ ลึกซึ่งมากสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนาดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศผู้บกพร่องพิการและการศึกษาทางเลือกเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของ รายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก
- 6) สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การสอน และอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับ ความสามารถของผู้เรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตร สถานศึกษา

3. นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ โดยสรุปการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร การกำหนดหลักการการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร และการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายที่สอดคล้องกัน ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) ได้สรุปว่า กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การที่โรงเรียนจัดมวลประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความคาดหวัง

ทิศนา แคมณี (2549) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน สาระเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน วิธีการกระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน

จันทรานี สงวนนาม (2551) ได้อธิบายไว้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีหลักการและแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง
 2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นได้จากข้อมูลที่มี
 3. นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ครูเป็นเพียงแหล่งข้อมูลหนึ่งจากหลาย ๆ แหล่ง และเป็นผู้อำนวยการความสะดวกแก่ผู้เรียน
 4. เน้นการปฏิบัติที่ควบคู่ไปกับหลักการและทฤษฎี
 5. เน้นวิธีการสอนจากการเรียนรู้หลาย ๆ รูปแบบ
 6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดมากกว่าการค้นหาคำตอบที่ตายตัว เพียงคำตอบเดียว
 7. ถือว่ากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลเพียงพอที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่
 8. ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ ร่วมกันและเรียนรู้ด้วยตนเอง
- แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้ (ทศนาแซมมณี, 2545)

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7. ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็นต้นแบบให้สถานศึกษาอื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

3. ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบประกอบการเรียนการสอน โดยสรุปการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยงานการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครู

จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของ
ผู้เรียน จัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือ
ช่วยเหลือกันแบบกัลยามิตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตาม
ความเหมาะสม

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลประเมินผลได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายที่ต่างต่างกัน
ดังนี้

พิสนุ พงศรี (2550) ได้สรุปว่า การประเมินการเรียนรู้มีความสำคัญทั้งต่อ
ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้อง และช่วยในการจัดการศึกษา 8 ประการ ดังนี้

1. การจัดตำแหน่ง จะช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนมีความสามารถต่างกันอย่างไร
บ้าง ในด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์ในการจำแนก
ผู้เรียน
2. การวินิจฉัย เป็นการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อหาสาเหตุ โดยพิจารณา
วินิจฉัยว่าเพราะเหตุใดจึงได้ผลเช่นนั้น
3. การเปรียบเทียบพัฒนาการ โดยพิจารณาจากผลการประเมินก่อนระหว่าง
และหลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการงอกงามก้าวหน้าขึ้นเพียงใด
4. การตัดสินผลการเรียน เมื่อสิ้นการเรียนการสอนจะใช้ประโยชน์ในการ
ตัดสินผลการเรียนทั้งในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้และในระดับที่สูงกว่า
5. การพยากรณ์ เป็นการนำผลการประเมินในปัจจุบันไปพยากรณ์อนาคตว่า
ผู้เรียนมีความสำเร็จหรือควรเรียนอะไรที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการแนะนำเพื่อศึกษาต่อ
หรือ ประกอบอาชีพ
6. การปรับปรุงการเรียนการสอน ผลการประเมินสามารถนำไปปรับปรุง
การเรียนการสอนได้ เพราะผลการประเมินที่พบว่าผู้เรียนยังไม่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่
คาดหวังอาจเกิดจากการจัดการเรียนการสอนไม่ดีไม่เหมาะสมหรือไม่คุณภาพเพียงพอ
7. การวิจัยสารสนเทศ จากการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ สามารถ
นำไปใช้เป็นฐานในการวิจัยทางการศึกษาหรือสาขาอื่น ๆ ได้
8. เป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง การประเมินเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง
หลายฝ่าย โดยเฉพาะผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาแล้ว ทั้งครู ผู้บริหารต้นสังกัด
ประชาชน ชุมชน สังคม ในการร่วมกันจัดการศึกษาให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้สรุปว่า การประเมินผลหมายถึงกระบวนการที่เกิดจากการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวัดมาทำการพิจารณาตัดสินเป็นระบบ อย่างครอบคลุม เพื่อหาข้อสรุปด้วยคุณธรรม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้สรุปถึงการวัดผลไว้ว่า เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคล ตามความมุ่งหมายเทียบและเปรลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ ส่วนการประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริง และการกระทำ แนวทางการปฏิบัติในด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารในด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
2. การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดประเมินผลของสถานศึกษา
3. วัดผลประเมินผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน
4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
5. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
6. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
7. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาค และตัดสินผลการเรียนการสอนผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนและเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

สรุปได้ว่า การวัดผลและการประเมินผลหมายถึงการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล

การเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินความสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด พัฒนาเครื่องมือวัดและ ประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สุกัน เทียนทอง (2546) ได้สรุปว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาว่าการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีขอบเขตอยู่ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพให้ครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติหน้าที่ โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้และให้สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

รุ่งชัชดาพร เวชชาติ (2550) ได้นำเสนอแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา ที่ได้ให้ความหมายแตกต่างไว้ว่า ดังนั้น พจน์ สะเพียรชัย ได้สรุปว่าการวิจัยคือ วิธีแก้ปัญหาที่มีระบบ แบบแผนเชื่อถือได้ เพื่อให้เกิดความรู้ที่เชื่อถือได้ ดังเช่น อนันต์ ศรีโสภา ที่สรุปว่า การวิจัยเป็น กระบวนการแสวงหาความรู้จากปัญหาที่ชัดเจน อย่างมีระบบ โดยมีการทดลอง สมมติฐานที่ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในเรื่องนั้น ๆ เพื่อนำไปพยากรณ์ หรือสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงเมื่อควบคุมสิ่งหนึ่งใดให้คงที่

ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ว่าการวิจัย หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้ความจริงที่มีระบบ และวิธีการที่น่าเชื่อถือ เพื่อนำความรู้ความจริงที่นั้นไปใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาหรือก่อให้เกิด ความรู้ใหม่ ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา
 2. พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียน โดยใช้ กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดการจัดการหา เหตุผลในการตอบปัญหาการผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ
 3. พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย
 4. รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัย เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา โดยสรุปการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู

ศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคลครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การนิเทศการศึกษา ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2543) ได้ให้ความหมายของการนิเทศ คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือและนำเสนอส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาคือการทำ ความชัดเจนในภารกิจที่พึงปฏิบัติเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ ภายในว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศ เป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง
2. จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทัวถึง และต่อเนื่อง เป็นระบบ และกระบวนการ
3. จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยสรุปการนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการนิเทศงาน วิชาการการเรียนการสอนในสถานศึกษาดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงาน วิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ ระบบนิเทศ การศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา การแนะแนวการศึกษา

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2546) ได้ให้ความหมายการแนะแนวว่า เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถที่จะช่วยให้ตนเอง ได้รู้จักและเข้าใจตนเองเข้าใจคนอื่น ในสังคม สามารถปรับตัวเพื่อที่จะอยู่ร่วมกันได้ด้วยดี และช่วยให้ได้พัฒนาตนเองทุกด้าน จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของการแนะแนวมุ่งไปที่การช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนให้สามารถแก้ปัญหาสามารถ เลือกลงและสามารถตัดสินใจด้วยตนเองอย่างดี อย่างฉลาดที่สุด สามารถดำเนินชีวิตและปรับตนเองให้

เข้ากับสถานการณ์ ให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างดี มีความสุข ความเจริญ และความก้าวหน้าในชีวิต

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้ให้ความหมายการแนะแนวว่า การแนะแนวเป็น กิจกรรมกระบวนการที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยการชี้แนะช่วยเหลือให้สามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมสังคมได้อย่างมีความสุข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการ ต่อเนื่องที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักเขาใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถ ตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างฉลาด มีเหตุผล รู้จักป้องกันปัญหาวางแผนและพัฒนา ตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ลักขณา สรีวัฒน์ (2543) ได้สรุปหลักบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน 10 ประการ ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและขอบข่าย ของการบริการงานแนะแนวเป็นอย่างดี มีความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดบริการนี้ ในโรงเรียน พร้อมทั้งให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ เวลาที่จัดกิจกรรม กำลังคน อีกทั้งวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการแนะแนว
2. บุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการบริการแนะ แนวในโรงเรียน พร้อมทั้งจะร่วมงานและในการริเริ่มโครงการ จะต้องให้บุคลากรโรงเรียนรับในการ วางแผนงานด้วย
3. มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการบริการแนะแนวอย่างชัดเจนและครอบคลุม ทั้งการป้องกัน การแก้ปัญหา และการส่งเสริมพัฒนาของนักเรียน
4. บริการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ คือ บริการที่สนองต่อความต้องการของ นักเรียน จะต้องมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนที่จะวางโครงการและการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ
5. การบริการแนะแนวจะต้องจัดขึ้น เพื่อนักเรียนทุกคนและทุกระดับชั้น
6. จะต้องมีการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาดำเนินการแนะแนว โดยเลือกจากบุคคล ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งความรู้ ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะทางการแนะแนวและการให้คำปรึกษา ตลอดจนมีประสบการณ์และบุคลิกภาพที่เหมาะสม
7. มีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนคนผู้ปกครอง รู้จักบริการแนะแนวในโรงเรียน
8. มีการติดต่อประสานงานกับบุคลากรและสถาบันต่าง ๆ ที่จะส่งตัวนักเรียนไป ขอความช่วยเหลือ

9. บริการแนะแนวของแต่ละโรงเรียนควรมีการกำหนดโครงสร้าง

โดยเฉพาะของตนเอง เนื่องจากความต้องการบริการแนะแนวของนักเรียนความพร้อมของบุคลากร ตลอดจนวัตถุประสงค์ของโรงเรียนแตกต่างกัน

10. จะต้องมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรต่าง ๆ ที่มีต่อการบริการแนะแนวในโรงเรียนและมีการประสานงานไม่ก้ำก๋ายงานซึ่งกันและกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปฏิบัติในแนะแนวการศึกษา ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน
3. สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน
5. คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสม มาทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว
6. ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ
7. ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครูผู้ปกครองและชุมชน
8. ประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐ และเอกชน บ้าน ศาสนา สถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว

โดยสรุป การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตาม และประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะแนวในเขตพื้นที่การศึกษา

การพัฒนากระบวนประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549) ได้สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

อุไรพรพรณ เจนวนาณิษยานนท์ (2545) ได้สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมแนวปฏิบัติหรือแผนงานที่ได้จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ หรือเป็นกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า โดยมีเป้าหมายของกิจกรรมหรือการกระทำที่วางไว้คือ ผู้ใช้บริการจะได้รับผลผลิตจากมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ทำให้มั่นใจว่าผลผลิตนั้นมีมาตรฐานเป็นที่พอใจแก่ผู้ให้บริการในระดับสากล ซึ่งมีองค์ประกอบทำให้มีคุณภาพแก่ได้ปัจจัยตัวบ่อนกระบวนการและผลผลิต

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามกระบวนการที่ได้จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ผลผลิตมีคุณภาพ ผู้รับบริการพึงพอใจ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปฏิบัติการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน
2. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้ง่ายสะดวก รวดเร็ว ปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
3. จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)
4. ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม สถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle)
5. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง ด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
6. ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

7. จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

โดยสรุป การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างองค์การให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมาย ความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมาย ความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายของการพัฒนา

ยนต์ ชุ่มจิต (2541) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา หมายถึง การดำเนินงานที่พยายามจะสร้างเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงานารอด ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดีด้วย

คำหามาน คนไค (2542) ได้ให้ความหมายถึงการพัฒนาหมายถึงการทำให้ครูประจำการมีคุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้นด้วยวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542) ได้ให้ความหมายการพัฒนาไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น
2. การทำให้เกิดขึ้น

Good (1973) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “การพัฒนา” ทางการศึกษา ว่า การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางด้านความสามารถนั้น ๆ อันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตัวเองหรือผู้อื่นจัดให้

จากความหมายของการพัฒนาสรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีที่จะทำให้เพิ่มพูนความรู้ ทำให้ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยจะนำองค์ประกอบด้านความรู้และด้านข้อมูลมาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

2. หลักการแนวคิดที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาของแนวทาง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถานพุทธศักราช 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

ได้ให้ความหมายไว้ว่าแนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว เนื่องจากความหมายของแนวทาง

มีผู้กล่าวไว้ค่อนข้างน้อย ซึ่งคำว่ารูปแบบมีความหมายใกล้เคียงกันกับแนวทาง ดังนั้น จึงขอใช้ความหมายของคำว่ารูปแบบกับคำว่าแนวทางด้วยความหมายเดียวกัน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ เป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เป็นแผนภูมิซึ่งเป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิด และเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

Stoner และ Wankel (1986) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง เป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้นเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์และมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

จึงสรุปได้ว่า แนวทาง หมายถึง วิธีที่ใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ผู้เสนอได้ศึกษาหรือพัฒนาขึ้นเพื่อนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติต่อไป โดยสรุป การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะและประสบการณ์ทุก ๆ ด้าน โดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อทำซ้ำ ๆ ตามแบบอย่างหรือแนวคิดให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติ

3. ลักษณะที่ดีของแนวทาง

คุณลักษณะที่ดีของแนวทางได้มีนักการศึกษากล่าวไว้ดังต่อไปนี้ ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ (2544) ได้อธิบายไว้ว่า คุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง การศึกษาและการจัดทำเอกสารที่ประกอบไปด้วยข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็น ที่แสดงถึงเหตุผลสนับสนุนความถูกต้องสมบูรณ์ของโครงการเพื่อให้ได้มาซึ่งโครงการที่ดี โดยโครงการที่ดี ได้แก่ โครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเมื่อปฏิบัติแล้วจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุน

สุบิน อ้อสุวรรณ (2544) ได้ให้ความเห็นถึงคุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง ข้อกำหนดหรือสิ่งที่ระบุไว้นั้นสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอบวัตได้โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

วรณาริ ปทุมมาศ (2546) ได้ให้ความหมายถึงคุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง รายละเอียดของแนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้นั้นสอดคล้องตรงกับความต้องการตามบริบทของโรงเรียนที่นำไปปฏิบัติได้จริง

ศักดิ์ผจญ เริงใจ (2547) ได้ให้ความหมายถึงคุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง รายละเอียดที่ระบุไว้ในแนวทางนั้นสามารถปฏิบัติได้จริงภายใต้บริบทของโรงเรียน และชุมชน

ปรีชา กองจินดา (2549) ได้ให้ความหมายถึงคุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง สิ่งทีระบุในแนวทางเป็นไปตามหลักวิชาการมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ภายใต้บริบทของโรงเรียน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง รายละเอียด ของแนวทางที่มีความถูกต้องตามหลักวิชาการมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ภายใต้ บริบทของ สถานศึกษาที่นำไปปฏิบัติได้จริง

4. การวัดคุณสมบัติของแนวทาง

การวัดคุณสมบัติของแนวทางปฏิบัติได้มีนักการศึกษากล่าวไว้ดังนี้

ไพสิทธ์ บุศราคำ (2548) ได้สรุปว่า ความตรงตามเนื้อหาของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม โดยหาดัชนีความสอดคล้องเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหาและ หลักวิชาการความเหมาะสมของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็น แบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เหมาะสมของรายการในแบบสอบถาม โดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเป็นไปได้ของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เป็นไปได้ของรายการในแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้ในการทดสอบความเป็นไปได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สุรศักดิ์ ศรี (2548) ได้สรุปไว้ว่า ความตรงตามเนื้อหาของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละความเหมาะสมของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เหมาะสมของรายการในแบบสอบถามโดยใช้ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเป็นไปได้ของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัด ประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เป็นไปได้ของรายการในแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ใช้ค่าทีในการทดสอบความเป็นไปได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ปรีชา กองจินดา (2549) ได้อธิบายไว้ว่า ความตรงตามเนื้อหาของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม โดยหาดัชนีความสอดคล้องความเหมาะสมของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท โดยแปลค่าที่เหมาะสมของรายการในแบบสอบถามโดยใช้ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเป็นไปได้ของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัด ประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ทโดยแปลค่าที่เป็นไปได้ของรายการในแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้ค่าทีในการทดสอบความเป็นไปได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การวัดคุณสมบัติของแนวทางคือการศึกษาแนวทางโดยใช้ แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความคิดเห็นด้านความถูกต้องตามหลักวิชาการของแนวทาง ซึ่งวัดได้จาก ค่าความสอดคล้องส่วนด้านความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทาง วัดได้จากแบบสอบถามชนิด มาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยด้านความเหมาะสมใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ด้านความเป็นไปได้ใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้แทนค่าในการทดสอบความเป็นไปได้โดยมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

การบริหารงานวิชาการมุ่งให้มีการกระอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษา
ให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว
สอดคล้องกันกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วน
ได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ
สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยที่
เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ
โดยมีภารกิจสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาหรือการดำเนินการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ หลักสูตร
ท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร
ของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอน
ผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มี
แหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน
การศึกษาการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนา
วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว
องค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ
เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การที่จะทำการศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษานั้น เพื่อให้
การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางควรจัดให้มีการกำหนดระดับของการปฏิบัติในปัจจุบันจากสภาพที่
ปฏิบัติอยู่นั้นมีสภาพของการปฏิบัติงานเป็นเช่นใด เพื่อที่จะได้วิเคราะห์ได้ว่าในขณะนี้สถานศึกษาจะ
ใช้กระบวนการบริหารที่จะพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและตรงกับสภาพปัจจุบันมากที่สุด
โดยถ้าหากการปฏิบัติอยู่ในสภาพค่อนข้างต่ำ แนวทางการพัฒนางานควรใช้หลักการบริหาร
ความเสี่ยงกับการพัฒนาองค์กร ส่วนถ้าหากการปฏิบัติอยู่ในสภาพคงที่และอาจมีการพัฒนาให้
เพิ่มขึ้น แนวทางการพัฒนางานควรใช้หลักการบริหาร PDCA มาพัฒนางาน ส่วนหากระดับ
การปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่มีคุณภาพที่สูงเป็น แบบอย่างที่ดีได้

แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เป็นความต้องการของ
ผู้บริหาร และครูผู้สอนในการพัฒนางานวิชาการ โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ที่นำทรัพยากร
อันได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ เครื่องมือ และเครื่องจักร รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลให้การพัฒนา
งานมีประสิทธิภาพ ได้แก่ เวลา วิธีการ และความตระหนักของทีมงาน เพื่อให้เกิดเป็นแนวทาง

การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการหาแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและสามารถตรวจสอบได้ โดยนำหลักการในการบริหารงานวงจรคุณภาพ Deming หรือสิ่งที่เรารู้กันดีว่า วงจร PDCA

P-(Plan) คือ การวางแผน โดยมีวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น

D-(Do) คือ การปฏิบัติงานมีความเข้าใจและทำตามแผนงานที่วางไว้ ลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

C-(Check) คือ การตรวจสอบมีการติดตามผลและความก้าวหน้าของงาน เก็บสถิติเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินและเปรียบเทียบกับแผนงานที่วางไว้

A-(Act) คือ การดำเนินการนำผลของการปฏิบัติงานพร้อมข้อมูลทางสถิติมาประเมิน และจัดทำแผนงานและคู่มือในกิจกรรมที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขที่ต้องกลับมาดูแผนและวิธีการทำงานเดิมก่อนแล้ว จึงหาวิธีการปรับปรุงแผนงานใหม่จนเป็นไปตามแผนจึงจะจัดทำเป็นมาตรฐานต่อไป

ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะหรือวิธีการแก้ไขอุปสรรค และข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ทำให้งานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 บรรลุวัตถุประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 สารแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่นการจัดทำโครงสร้าง หลักสูตร และสาระต่าง ๆ นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้ หลักสูตรให้เหมาะสมติดตามการใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านกระบวนการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3. การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การศึกษาการวิเคราะห์ วิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษา การวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัยพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันที่จัดการศึกษา

5. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมสำรวจแหล่งการเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้ แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

6. การนิเทศการศึกษาการจัดให้มีการนิเทศการเรียนภายในโรงเรียน จัดระบบ นิเทศ งานวิชาการ ติดตาม ประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนว การศึกษาใน สถานศึกษา การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในและ นอกสถานศึกษา

7. การแนะแนวการศึกษาการดำเนินการแนะแนวการศึกษาติดตามประเมินผล การจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การวางแผน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบ จัดระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของ สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สรุปได้ว่า การบริหารงานด้านวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน เกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งานด้านการเรียนการสอนงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ งานด้านวัดผลและประเมินผลงาน ด้านห้องสมุดงาน ด้านนิเทศภายในงาน ด้านการประชุมอบรม ทางวิชาการ โดยจัดเป็นกระบวนการมีองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหาร คือ ครูผู้สอน ผู้รับนโยบายการบริหารไปปฏิบัติ และมีการคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

การประเมินความต้องการจำเป็น

1. ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น

Klimes (1977) ได้ให้ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการวางแผน หรือการพัฒนาองค์กรไว้ว่า การวางแผนการทำงานจะต้องเริ่มที่การประเมินบริบท เพื่อให้เข้าใจ สถานภาพที่เป็นอยู่ของหน่วยงาน และรู้ความต้องการของหน่วยงานว่าจำเป็นต้องได้รับการ ตอบสนองในด้านใด การดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการทำงาน ด้วยเหตุนี้

จึงมีการพัฒนาวิธีการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment Research) เพื่อช่วยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข โดยเริ่มจากกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดหมายปลายทาง กิจกรรม การวางแผน และพัฒนาองค์กร จึงมีสองส่วน คือ กิจกรรมการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น และกิจกรรมการบริหารจัดการ ทั้งสองกิจกรรมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน กิจกรรมส่วนแรกคือ การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็น และกำหนดวิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กร กิจกรรมที่สองคือ การบริหารจัดการตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งสภาพที่ควรจะเป็นนั้นนำมากำหนดเป้าหมายการทำงาน และทางเลือกที่กำหนดได้จากการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจะถูกนำมาใช้ในขั้นตอนการวางแผนงาน การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจึงมีความสำคัญต่อการวางแผนและพัฒนาองค์กร

2. การจัดลำดับความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2558) ได้เสนอว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากในกระบวนการกำหนดความต้องการจำเป็น ซึ่งจะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางในการพัฒนาต่อไป ในที่นี้ขอนำเสนอวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) วิธีนี้ปรับปรุงจากสูตร PNI แบบดั้งเดิม โดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่าง I-D แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวัง มีสูตรดังนี้

$$PNI_{Modified} = \frac{(I - D)}{D}$$

เมื่อ PNI แทน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
 I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น
 D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่

การประเมินใช้ค่าดัชนี ($PNI_{modified}$) ที่มีค่า 0.3 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ที่ถือว่าเป็นความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจะใช้การเรียงดัชนีจากมาก

ไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า และเมื่อได้ผลลัพธ์แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังตามค่าดัชนีที่คำนวณ ซึ่งทำให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ในแง่การจัดการมากขึ้น

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1. โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

โครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 แบ่งเป็น 7 กลุ่มและ 1 หน่วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3, 2557) ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
7. กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
8. หน่วยตรวจสอบภายใน

2. เป้าหมาย

2.1 ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม

2.2 ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษา และอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

2.3 ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะมีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมืองพลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2.4 ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ

2.5 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.6 สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิง บูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพ การศึกษา

3. พันธกิจ

3.1 จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.2 พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขัน

3.3 พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะใน ศตวรรษที่ 21

3.4 สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทาง การศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

3.5 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มืออาชีพ

3.6 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development goals: SDGs)

3.7 ปรับสมรรถนะและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษา โดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนาไปสู่ Thailand 4.0

4. วิสัยทัศน์

องค์กรชั้นนำในการส่งเสริมสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดีมีคุณภาพ

5. ค่านิยมองค์กร

มาตรฐานดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ใส่ใจบริการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ดวงจันทร์ แก้วจิ้น (2550) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นเปรียบเทียบความคิดเห็นปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในรายด้านพบว่า ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

บุญเพ็ง กุละนาม (2550) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง 3) ผู้บริหารหัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอนมีสภาพการใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 โดยรวมไม่มีความแตกต่าง 4) ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน มีปัญหาการใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางพัฒนาและรูปแบบการบริหารงานวิชาการศึกษาภาคบังคับไว้ด้วย

วสันต์ สุวรรณสว่าง (2550) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารคุณภาพงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนควรวางกรอบการพัฒนาส่งเสริมจิตใจ และ

สนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อพัฒนางานวิชาการเป็นกรณีพิเศษมีการตรวจสอบเพื่อนำผลมาปรับปรุงงานวิชาการ และสร้างจิตสำนึกในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาสร้างความตระหนักด้านการสนับสนุนการเรียนการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาบุคลากรด้วยกลวิธีที่หลากหลายให้ความรู้ด้านเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ให้บุคลากรได้ประสบการณ์ตรงจากการเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

สมหวัง ว่องไวไพศาล (2551) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประชาบำรุง สำนักงานเขตหนองแขมสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประชาบำรุงและเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประชาบำรุง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประชาบำรุงสำนักงานเขตหนองแขมสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาตามขอบข่ายงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และแต่ละรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ

1. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาการสอนซ่อมเสริมด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับ
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประชาบำรุงสำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาตามขอบข่ายงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาในระดับปานกลางคือ ด้านการวิจัยในชั้นเรียนด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการสอนซ่อมเสริมด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยคือด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและด้านการประกันคุณภาพตามลำดับ
3. แนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประชาบำรุง สำนักงานเขตหนองแขมสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครโดยพิจารณาตามขอบข่ายงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน

ปรีชา โล่ห์ชัย (2552) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของหัวหน้างานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของหัวหน้างานวิชาการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

และการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของหัวหน้างานวิชาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาอายุและประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งหัวหน้างานวิชาการสถานศึกษาต่างกันวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลหาร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที สำหรับตัวแปรที่มีกลุ่ม 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวสำหรับตัวแปรที่มีกลุ่มขึ้นไป 2 และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของหัวหน้างานวิชาการ สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของหัวหน้างานวิชาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งหัวหน้างานวิชาการสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สุธาทิพย์ งามนิล (2552) ได้วิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ

1. การสังเคราะห์รูปแบบ การบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในประเทศแคนาดาสหรัฐอเมริกาอังกฤษ และออสเตรเลียและ
2. การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา จำนวน 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามศึกษาความเหมาะสม ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามโครงสร้างเดิมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) แบบสอบถามนำเสนอรูปแบบการบริหารวิชาการโดยไม่มียึดโครงสร้างเดิมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 3 รูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาในประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกา อังกฤษและออสเตรเลียมีการจัดกลุ่มงานตามโครงสร้าง องค์กรที่มีขอบข่าย/ภารกิจที่ยึดงานเป็นหลัก (Task based) ในขณะที่ประเทศไทยมีการจัดกลุ่มงาน ตามโครงสร้างองค์กรที่มีขอบข่าย/ภารกิจที่ยึดตามกรอบของหน่วยงานของกระทรวงต่าง ๆ ที่เหมือนกัน ทุกกระทรวงและจากการศึกษาความแตกต่างของการบริหารงาน การศึกษาของต่างประเทศและของประเทศไทย ผู้วิจัยได้สรุปรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งได้จากผล การวิเคราะห์ความแตกต่างดังกล่าวโดยสังเคราะห์ได้ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ยึดกลุ่มงานเป็นหลัก รูปแบบที่ 2 ยึดกลุ่มเป้าหมายเป็นหลักรูปแบบที่

ผสมผสานระหว่างกลุ่มงาน 3 และกลุ่มเป้าหมาย เป็นหลักซึ่งผู้เชี่ยวชาญจัดอันดับค่าคะแนนให้ รูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษารูปแบบที่ 1 มากที่สุดรองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 และรูปแบบที่ 3 ตามลำดับ 2 จากรูปแบบ การบริหารงานวิชาการทั้ง 3 รูปแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรศึกษาและเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตน รวมทั้งควรมีการเตรียมการในด้านบุคลากรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และการบริหารจัดการให้พร้อมก่อนนำรูปแบบไปใช้ในอนาคตเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนควรมีการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงาน วิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนารูปแบบให้สามารถปฏิบัติ ตามได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ชัชฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์ (2554) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามเครือข่าย การศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของแต่ละเครือข่ายการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ส่วนด้านอื่น .05 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางในการ พัฒนาพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กเขตอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ได้แก่ ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู คณะกรรมการ สถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของสถานศึกษาครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรส่งเสริมให้ ครูมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้าง และการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีหลากหลาย ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอนและพัฒนาด้านวิชาการ ควรส่งเสริมสนับสนุนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน และจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ผู้บริหารและครูผู้สอนในเรื่องเทคนิคและวิธีการนิเทศ

นิตยา พูนแสง (2554) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 98 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวม

และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาตามประสบการณ์ตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทักษะของผู้เชี่ยวชาญในการเสนอ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยรวม คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการบริหารวิเคราะห์เอกสาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยการฝึกทักษะการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง แต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ ติดตามการประเมินผลการพัฒนาใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี การจัดระบบนิเทศงาน วิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้เป็นระบบประสานกับสำนักงานรับรองมาตรฐาน การศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษา เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

พรีดา ฤชา (2554) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเอง จังหวัดระยอง 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ปัญหาที่พบ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรด้านการวิจัยในชั้นเรียน งบประมาณ ของโรงเรียนมีน้อยทำให้ไม่ได้รับการอบรมในเรื่องของการทำงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการเรียน การสอน ปัญหาที่พบการจัดตารางการสอนไม่ไปตามโครงสร้างของสถานศึกษา ด้านการนิเทศภายใน ได้แก่ ครูผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่เข้าใจในการนิเทศ ด้านการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ ครูขาดความรู้ความสามารถในการวัดผลประเมินผล ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรมีแนวทางคือ โรงเรียนควร จัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ควรได้เข้ารับ การอบรมการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนให้ครูได้สอนตามความถนัดของ ตัวครูผู้สอน การนิเทศภายในควรกำหนดเวลาในการนิเทศ ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ให้ครูได้รับการอบรมถึงการวัดผลและการประเมินผล ด้านประกันคุณภาพควรเชิญผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจมาถ่ายทอดความรู้ถึงเกณฑ์มาตรฐานของการ ประกันคุณภาพการศึกษา

สายทอง พรหมมา (2554) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียน 9 คน ครูผู้สอน 98 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 58 ข้อ แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามขอบข่ายงานวิชาการ 7 งาน คือ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งาน การเรียนการสอน งานวัสดุประกอบ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผลการเรียน งานห้องสมุด งานนิเทศภายใน และงานประชุมอบรมทางวิชาการ ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาวางแผนการจัดหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้แนวทางและหลักการจากหลักสูตรแกนกลางให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น โดยการผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ของทีมงานภายในสถานศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในงานการเรียนการสอนภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาควรจัดครูให้ครบชั้นเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาควรวางแผนจัดงบประมาณในการบริหารจัดการเรื่องสื่อวัสดุ ด้านงานวัดผลและประเมินผลการเรียน ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาควรจัดให้มี การประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้ที่สร้างข้อให้มีความรู้เทคนิคการวัดผลและประเมินผลตามแนวทาง ปฏิบัติตามระเบียบ ของกระทรวงศึกษาธิการในงานห้องสมุด ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาควรจัดบรรณารักษ์ที่มีความรู้บริหารงานห้องสมุดงานนิเทศภายใน ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนาควรมีการแต่งตั้งคณะติดตามนิเทศ ภายในที่มีความรู้ความสามารถจัดให้มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ งานประชุมอบรมทางวิชาการภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาควรมีการสำรวจความต้องการของบุคคลในการอบรมทางวิชาการจัดทำแผนการอบรมเป็นรายปีและจัดบุคลากรการอบรมตามแผน

พนัส ด่วงเอก (2555) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการใน 3 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครู

วิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นรายข้อด้านการเรียนการสอนเรื่องการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูวิชาการที่มีเพศต่างกันโดยรวมรายด้านและรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นรายข้อในเรื่องการจัดทำแผนการนิเทศ การใช้หลักสูตรการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย การส่งเสริมให้มีการวัดประเมินผลตามสภาพจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการส่งเสริมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูวิชาการที่มีประสบการณ์โดยรวมรายด้านและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นรายข้อในเรื่องการประสานส่งเสริมสนับสนุนการใช้และการบริหารหลักสูตรการให้ครูวิเคราะห์เนื้อหาสาระหลักสูตรก่อนจัดการเรียนการสอนและการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการวิเคราะห์ความต้องการความสนใจของผู้เรียนชุมชนและผู้ปกครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูวิชาการที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันโดยรวมรายด้านและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นรายข้อในเรื่องการมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการวิเคราะห์ความต้องการความสนใจของผู้เรียนชุมชนและผู้ปกครอง การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมบัวคำ ชุมจันทร์ (2555) ได้ศึกษา ปัญหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 42 จำแนกตามประสบการณ์จังหวัด อุทัยธานี จำนวน 273 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 42 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและจำแนกตามประสบการณ์ การปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังเสนอแนวทางดังนี้ ควรพัฒนาศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาจัดให้มี การตรวจสอบหลักสูตรก่อนประกาศใช้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาจัดระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลให้เป็นระบบและต่อเนื่อง สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริม

สนับสนุนให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้แก่นักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น สร้างลักษณะนิสัยในการรักการอ่านส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจังในการใช้สื่อและวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้

สุณิสสา ถิ่นชนนาง (2555) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จำแนกตามสภาพการสอนและประสบการณ์ในการสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการจำแนกตามสถานภาพการสอน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุรติยา รอดรัตน์ (2556) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนประสบการณ์ และศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างคือครู จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

McCathy (2003) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการเรื่อง การสังเกตการณ์สอน การวัดผลและประเมินผล การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานด้านวิชาการและความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการ ทุกกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่าผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดมากกว่าการบริหารงานด้านอื่น ๆ

Piercy (2007) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูปฏิบัติการในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในรัฐอิลลินอยส์เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านวิชาการที่ทดลองใช้ในโรงเรียนในระหว่างปี 1988-1989 จากการศึกษาเปรียบเทียบครูที่ให้ความสำคัญในกิจกรรมทางด้านวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียน ชุมชน และผู้ร่วมงาน พบว่า ครูปฏิบัติการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียนและผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นว่าคุณเองประสบความสำเร็จมากกว่าครูปฏิบัติการสอนที่ไม่ได้เน้น ความสำคัญในด้านนี้

UNESCO (2006) ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในระดับ มัธยมศึกษา ได้สรุปปัญหาการใช้หลักสูตรของประเทศในทวีปเอเชียซึ่ง ได้แก่ ออสเตรเลีย บังคลาเทศ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และศรีลังกา ว่าปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเอกสารและขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมครู เกี่ยวกับหลักสูตรขาดประสิทธิภาพ ตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ ประการสุดท้ายคือ ศูนย์พัฒนาหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้ของผู้บริหาร โรงเรียนในเรื่องหน้าที่ ความรับผิดชอบ และขอบข่ายงานนิเทศ และวิธีการนิเทศภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนีย จำนวน 278 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างผลการวิจัย พบว่า ในด้านความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานนิเทศที่มีอันดับความสำคัญสูง ได้แก่ งานเกี่ยวกับ หลักสูตรและการสอน การแนะแนว งานบริหารงานวิชาการและงานนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับ เวลาในการทำงานที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้เวลาน้อยที่สุด คือ งานเกี่ยวกับวัสดุ งานที่ผู้บริหารใช้เวลา มากที่สุดคือ งานนิเทศภายในโรงเรียน งานเกี่ยวกับหลักสูตรงานการสอนและงานแนะแนว เทคนิค การนิเทศที่ได้ผลได้แก่ วิธีเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกับครู ส่วนวิธีที่ได้ผลน้อยคือวิธีใช้เอกสาร

Agthe (2007) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทหน้าที่ของครูใหญ่ และครูในด้าน วิชาการผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องร่วมกันทำเป็น หมู่คณะ โดยทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน ครูใหญ่ทำหน้าที่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น ครูใหญ่และครูมีความคิดเห็นว่า โครงการสอน ของอำเภอมีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรของโรงเรียน นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อ การเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่จากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน และมีการทำงานเป็นหมู่คณะ มากยิ่งขึ้น

Bugg (2009) ได้วิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในรัฐอิลลินอยส์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบ ประสิทธิภาพของคณะกรรมการการศึกษาของมลรัฐในโครงการประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนา แผนที่ใช้เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนากระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบในโรงเรียนมัธยมปลาย ของรัฐ การศึกษาครั้งนี้เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขอบเขตที่โรงเรียนสองแห่งใช้การประกันคุณภาพ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพมีผลดีต่อแผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง ก่อนที่จะมีการนำการประกันคุณภาพและแผนพัฒนามาใช้โรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่ได้ใช้ระเบียบโครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงแต่ยังเป็นที่ถกเถียงว่า สิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้ โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพเพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ นอกจากนี้โครงสร้างของการประกันคุณภาพสามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรมการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการขาดตัวแปรบางตัว เช่น ภาวะผู้นำ ทรัพยากรทางการเงิน ทำให้กระบวนการไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย

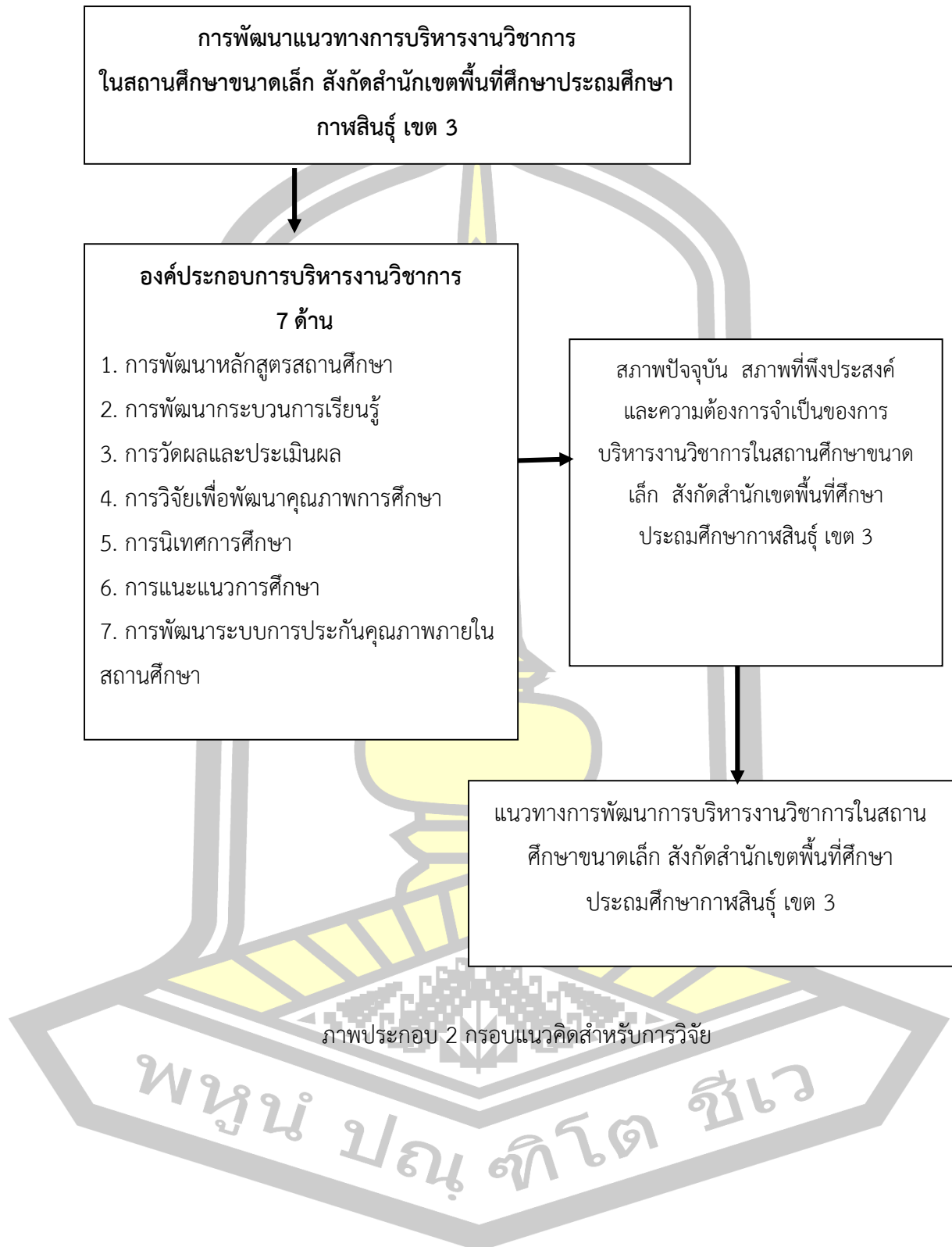
Hayward (2011) ได้ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบระหว่างสังคมอารมณ์และความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และนักเรียนในโปรแกรมเร่งรัดและโปรแกรมเดิม ผลการวิจัยพบว่า สังคม อารมณ์และความสำเร็จทางวิชาการ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการศึกษาเร่งด่วนและแบบดั้งเดิมเป็นการวัดโดยระบบการประเมินพฤติกรรมของเด็กด้วยตนเองรายงานของฟอร์มบุคลิกภาพ (BASC-SRP) และการทดสอบแคลิฟอร์เนียมาตรฐานและรายงานการสอบ (STAR) ผลการประเมินพบว่า โปรแกรมเร่งรัดเหมาะสมสำหรับส่งเสริมความสำเร็จในการสอบของนักเรียนในระดับมหาวิทยาลัยแล้ว นักเรียนในโปรแกรมแบบดั้งเดิมพบว่า จะส่งเสริมในเชิงบวกโดยการให้ครูผู้บริหารการศึกษาและโรงเรียน ที่มีความรู้ในการพัฒนาวิธีการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพและการปรับปรุงการหลักสูตรจะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาทั้งในและต่างประเทศดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่จะต้องทำให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งภารกิจในงานวิชาการนั้นสถานศึกษาต้องสามารถที่จะปฏิบัติให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ส่งผลต่อนักเรียนเป็นผลผลิตของสถานศึกษาโดยตรง โดยการดำเนินงานให้ได้ผลนั้นต้องอาศัยกระบวนการที่ประสิทธิผล ยืดรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาร่วมกันโดยกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วยกระบวนการบริหาร 4 ส่วน คือ การวางแผนพัฒนาการนำไปปฏิบัติ การประเมินผล การปฏิบัติงานและการปรับปรุงพัฒนางานเป็นแนวทางทำให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และนอกจากนี้งานวิจัยอาจเป็นประโยชน์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อความก้าวหน้าของระบบการศึกษาไทยต่อไปในอนาคต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดของ นักวิชาการ ได้แก่ นิพนธ์ กินาวงศ์ (2544) กมล ภูประเสริฐ (2545), ประชุม ผงผ่าน (2545), กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554), กระทรวงศึกษาธิการ (2546) และสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) และได้ประเด็นการศึกษการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและ ประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังภาพประกอบ 2





บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research Design) ซึ่งได้กำหนดระยะดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ

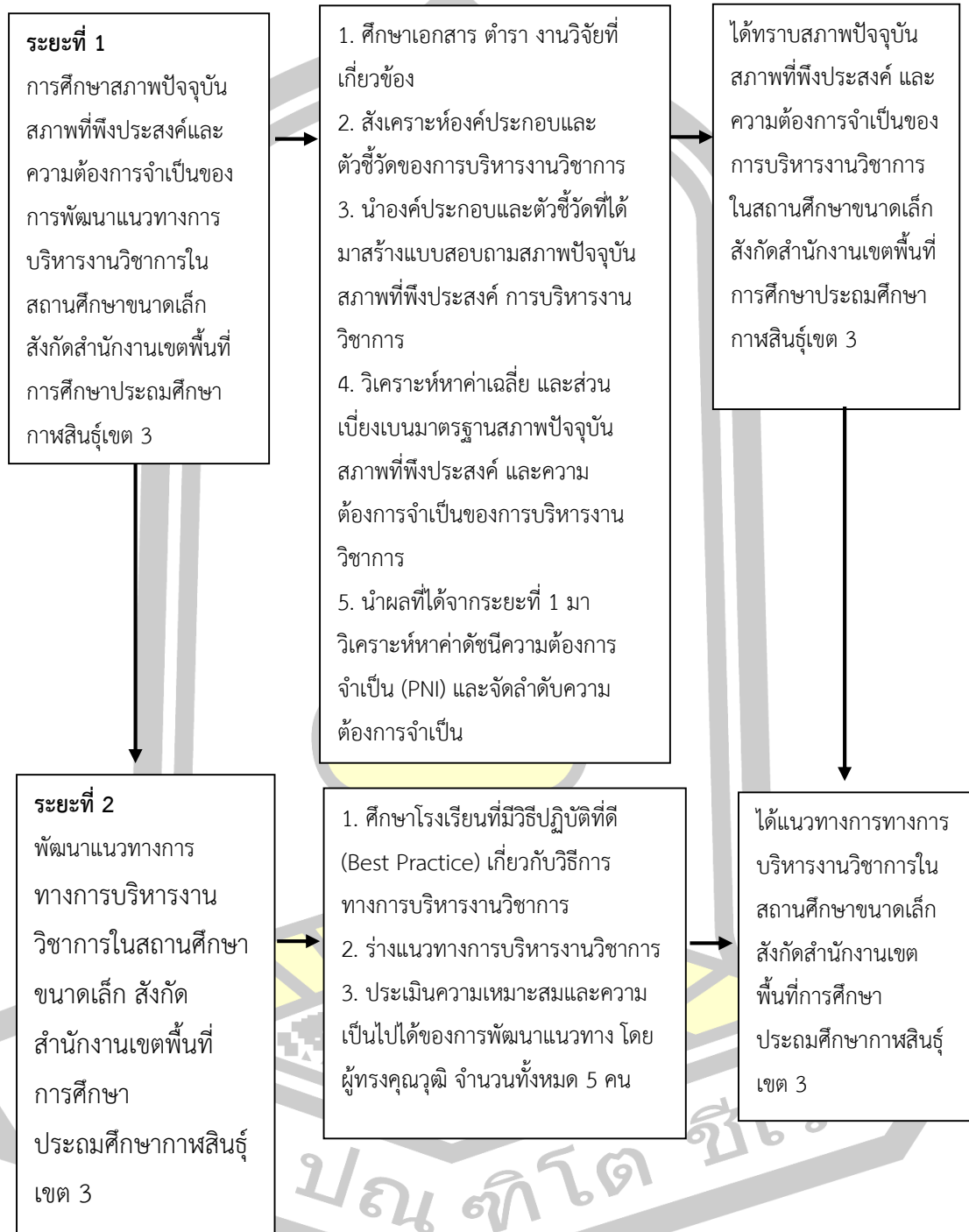
ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่จะได้แสดงดังภาพประกอบ 3



ระยะการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผลที่จะได้



ภาพประกอบ 3 ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่จะได้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจพัฒนามาจากองค์ประกอบและตัวชี้วัดในระยะที่ 1

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 105 คน จากโรงเรียน 120 แห่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2562

2.2 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 105 คน ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยแบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยกำหนดความหมายของความคิดเห็นแต่ละระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
อื่น ๆ ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ
ข้อบกพร่องของข้อคำถามและข้อเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของ
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกด้าน

3.4 หลังจากปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอย่างละเอียดแล้วผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้
(Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.5 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้นำมาหาค่าอำนาจจำแนกและหาความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
พบว่า

3.5.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของการบริหารงาน
วิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3
มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.88 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

3.5.2 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ
ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน
เขต 3 มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.36 ถึง 0.90 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

3.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 บันทึกเสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามออกหนังสือขอความ
ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน
เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4.2 นำหนังสือเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 3 ที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

4.3 การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยบวกความคลาดเคลื่อน 10% และนัดหมายเพื่อขอรับคืนภายใน 2 สัปดาห์ที่ฝ่ายงานสารบรรณของโรงเรียน

5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของโรงเรียนวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการฯ จากแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยโดยอาศัยแนวคิด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.01–1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพหลินธุ์ เขต 3

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อหาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ และ จัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : $PNI_{modified}$) นำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพหลินธุ์ เขต 3 สำหรับการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : $PNI_{modified}$) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

สูตรคำนวณ $PNI_{modified}$ (Priority Needs Index = PNI)

$$PNI_{modified} = I-D/D$$

เมื่อ $PNI_{modified}$ แทน วิธีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)
I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็นหรือความคาดหวัง (Importance)
D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง(Degree of Success)

การแปลผลการวิเคราะห์ค่า PNI เพื่อการจัดลำดับความสำคัญของดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นถ้าค่า PNI มีค่ามากที่สุดหมายถึงมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ความความต้องการจำเป็นไปร่างแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพหลินธุ์ เขต 3

1.2 จัดอันดับความต้องการจำเป็นเพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

1.3 สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อได้แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพหลินธุ์ เขต 3 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในที่มีแนวสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารงานวิชาการ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพหลินธุ์ เขต 3 จำนวน 3 แห่ง จากสถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ รวมจำนวน 9 คน

1.4 ประเมินความเป็นไปและความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

2. ผู้ให้ข้อมูล

2.1 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ประกอบด้วยผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของโรงเรียนที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดี ได้แก่ เป็นโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกครบสามมาตรฐานด้านผู้เรียนอยู่ในระดับดีมาก เป็นโรงเรียนดีใกล้บ้าน (ในฝัน) และเป็นโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้แก่ โรงเรียนบ้านเหล่าภูพานวิทยา โรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา โรงเรียนหนองบัววิทยาสรรพ์ จำนวนทั้งสิ้น 3 แห่ง จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ส่วนผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์จำนวน 9 คน จากโรงเรียนดังกล่าว ดังรายชื่อต่อไปนี้

- 1) อาจารย์จินตนา ศรีสองเมือง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านเหล่าภูพานวิทยา
- 2) อาจารย์อมรรพรรณ โนนะ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านเหล่าภูพานวิทยา
- 3) อาจารย์ฤทธิกร สุนันตะ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านเหล่าภูพานวิทยา
- 4) อาจารย์วิลาวัลย์ โชติประดับ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนหนองบัววิทยาสรรพ์
- 5) อาจารย์เฉลิมพล รุ่งนามา ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนหนองบัววิทยาสรรพ์
- 6) อาจารย์พรระชวุฒิ ศรวิรสสาร ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนหนองบัววิทยาสรรพ์
- 7) อาจารย์สาธิต บ่อคำ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา
- 8) อาจารย์มุกดา ชนะบุตร ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา
- 9) อาจารย์ณัฐภัก อุตโธ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา

2.2 กลุ่มเป้าหมายที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติไว้ ดังนี้

- | | |
|---|------------|
| 1) ผู้บริหารสถานศึกษา | จำนวน 2 คน |
| 2) ผู้ทรงคุณวุฒิการศึกษาหาบัณฑิตขึ้นไปสาขาการบริหารการศึกษา | จำนวน 1 คน |
| 3) ผู้ทรงคุณวุฒิการศึกษาหาบัณฑิตขึ้นไปสาขาวิจัยการศึกษา | จำนวน 1 คน |
| 4) ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ | จำนวน 1 คน |

ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นายปิยะพงศ์ สุ่มมาตย์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. การศึกษาผู้ใหญ่ ตำแหน่ง
ผู้อำนวยการ สฟป.กาฬสินธุ์
2. นายนรเศรษฐ์ จันทบุตตร วุฒิการศึกษา ศษ.บ การบริหารการศึกษา
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนคำเม็งกวิทยา
3. นายภูพิสิฐ ภูตอกไม้ วุฒิการศึกษา กศ.ม การบริหารและพัฒนการศึกษา
4. นายเทวิล ศรีสองเมือง วุฒิการศึกษา ค.ม.วิจัยการศึกษา
5. นายตะวัน ชาญวิริยปรีดา วุฒิการศึกษา กศ.ม หลักสูตรและการสอน
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3.2.1 ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่
พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
กาฬสินธุ์ เขต 3 แล้วมาเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (ดัชนี PNI) และนำไปประเด็นที่
มีความต้องการมากที่สุดไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ
ของ สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

3.2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
จำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของข้อคำถามและข้อเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามสัมภาษณ์กับกรอบ
การวิจัย

3.2.4 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์
แล้ว นำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

3.3 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาเอกสาร
ตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำร่าง
แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนมีลักษณะ
คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยใช้เกณฑ์การ
ประเมิน ดังนี้

ระดับ 5 หมายความว่า มีความเป็นไปได้/มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายความว่า มีความเป็นไปได้/มีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายความว่า มีความเป็นไปได้/มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายความว่า มีความเป็นไปได้/มีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายความว่า มีความเป็นไปได้/มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์หาความถี่ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

4.2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การแปลความหมายของคะแนนผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด

โดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้
อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้
อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้
อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้
อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean)
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และดัชนีความต้องการจำเป็น

พจนัน ปณฺ ทิโต ชีเว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ทางการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม

การบริหารงานวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.93	0.58	มาก	4.20	0.60	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.06	0.23	มาก	4.22	0.41	มาก
3. การวัดผลและประเมินผล	4.07	0.23	มาก	4.29	0.45	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.83	0.59	มาก	4.06	0.25	มาก
5. การนิเทศการศึกษา	3.71	0.60	มาก	4.24	0.41	มาก
6. การแนะแนว	3.78	0.50	มาก	4.22	0.40	มาก
7. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.83	0.50	มาก	4.20	0.40	มาก
โดยรวม	3.89	0.46	มาก	4.20	0.42	มาก

จากตาราง 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์
ของการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.20 เมื่อพิจารณารายด้านที่มีเฉลี่ยสูงสุดได้แก่
ด้านการวัดผลและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการวิจัยและ
พัฒนาคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การเตรียมความพร้อมในการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา						
1. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันศึกษา หลักการและเป้าหมายของหลักสูตร แกนกลางของสำนักงานการศึกษาขั้น พื้นฐาน	3.99	0.51	มาก	4.07	0.58	มาก
2. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับคณะ ครูวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของโรงเรียน และข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพื่อนำมาวางแผนพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	4.10	0.29	มาก	4.29	0.45	มาก
3. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับคณะ ครูกำหนดวิสัยทัศน์นโยบาย และจุดเน้น ของเป้าหมายการจัดการศึกษาแต่ละปี การศึกษา	3.93	0.49	มาก	4.29	0.55	มาก
4. ฝ่ายวิชาการนำผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนใน รอบปีที่ผ่านมาวิเคราะห์เพื่อกำหนด แผนกลยุทธ์ด้านวิชาการ	3.85	0.57	มาก	4.27	0.49	มาก
5. ฝ่ายวิชาการประชุมครูเพื่อทำความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาที่มี การปรับปรุงแต่ละปีการศึกษา	3.74	0.73	มาก	4.30	0.48	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา						
6. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูร่วมกันจัดทำโครงสร้างเวลาของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางนโยบาย เป้าหมายและจุดเน้นของโรงเรียน	3.97	0.66	มาก	4.10	0.62	มาก
7. คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันจัดทำหน่วยการเรียนรู้แต่ละระดับชั้นให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้ของหลักสูตรแกนกลางตลอดปีการศึกษา	4.09	0.28	มาก	4.34	0.48	มาก
8. คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษา	3.60	0.78	มาก	4.42	0.84	มาก
9. ฝ่ายวิชาการกำหนดแผนกลยุทธ์ของโครงการวิชาการที่สอดคล้องกับตลอดปีการศึกษา	3.85	0.48	มาก	4.12	0.62	มาก
10. ฝ่ายวิชาการติดตามการดำเนินให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้	3.78	0.75	มาก	4.15	0.73	มาก
11. ฝ่ายวิชาการจัดครูเข้าสอนแต่ละระดับชั้นและแต่ละกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.93	0.52	มาก	4.18	0.63	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา						
12. ฝ่ายวิชาการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครู	3.84	0.64	มาก	4.02	0.68	มาก
13. ฝ่ายวิชาการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการจัดโครงการวิชาการ	4.09	0.52	มาก	4.22	0.6	มาก
14. ฝ่ายวิชาการจัดทำคู่มือให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละระดับชั้นรับทราบผลการเรียนรู้ปลายทางที่คาดหวังของนักเรียนเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา	3.98	0.62	มาก	4.26	0.50	มาก
15. โรงเรียนอำนวยความสะดวกด้านอาคารสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายของครู	4.01	0.6	มาก	4.24	0.58	มาก
การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา						
16. ฝ่ายวิชาการกำหนดแผนปฏิบัติการติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษา	3.83	0.53	มาก	4.04	0.59	มาก
17. ฝ่ายวิชาการร่วมกับครูในกำข้อมูลรณผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนกลางภาคเรียนมาปรับการจัดการจัดการเรียนรู้และโครงการวิชาการ	3.97	0.77	มาก	4.05	0.75	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18. ฝ่ายวิชาการและคณะครูทุกคนร่วมกัน ประเมินปัญหาและอุปสรรคของการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาเป็นระยะๆ	3.87	0.57	มาก	4.25	0.58	มาก
19. ฝ่ายวิชาการและคณะครูทุกคนร่วมกัน ประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาว่า จะนำไปสู่การบรรลุนโยบายเป้าหมาย ของหลักสูตร	4.33	0.74	มาก	4.12	0.71	มาก
โดยรวม	3.93	0.58	มาก	4.21	0.60	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.93 เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 19. ฝ่ายวิชาการและคณะครูทุกคนร่วมกันประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาว่าจะนำไปสู่การบรรลุนโยบายเป้าหมายของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.33 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ข้อ 8 คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษามีค่าเฉลี่ย 3.60

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 8 คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 12. ฝ่ายวิชาการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน อย่างเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านกระบวนการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านกระบวนการเรียนรู้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การสำรวจสภาพและความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน						
1. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูร่วมกันวิเคราะห์ผลการประกันคุณภาพด้านมาตรฐานผู้เรียนเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	4.15	0.36	มาก	4.30	0.46	มาก
2. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูพิจารณาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทยของนักเรียนเพื่อวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	4.08	0.27	มาก	4.29	0.45	มาก
3. คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละระดับชั้นร่วมกันวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อสำรวจความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	4.02	0.14	มาก	4.13	0.34	มาก
4. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนการวางแผนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	4.05	0.21	มาก	4.15	0.36	มาก
5. ฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระของนักเรียน	4.06	0.23	มาก	4.14	0.35	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดสื่อการเรียนการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	4.15	0.36	มาก	4.30	0.46	มาก
7. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนเช่นห้องสมุดห้องปฏิบัติการทางภาษาและวิทยาศาสตร์ เป็นต้น	4.08	0.27	มาก	4.23	0.42	มาก
8. โรงเรียนสำรวจรวบรวมแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน	4.01	0.14	มาก	4.22	0.42	มาก
การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
9. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด	4.05	0.21	มาก	4.12	0.33	มาก
10. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอน	4.06	0.23	มาก	4.20	0.40	มาก
11. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.06	0.23	มาก	4.29	0.45	มาก
12. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกนักเรียนให้มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.02	0.14	มาก	4.11	0.33	มาก
การประเมินผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน						
13. ครูบันทึกจุดเด่นจุดด้อยของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกคาบเรียนเพื่อหาแนวทางปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	4.05	0.21	มาก	4.26	0.44	มาก
14. ครูประเมินผลงานของนักเรียนเพื่อวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักเรียน	4.06	0.23	มาก	4.23	0.42	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
15. ครูปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้ของตน อย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.06	0.23	มาก	4.28	0.45	มาก
16. ครูปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้ของตนอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.02	0.14	มาก	4.19	0.39	มาก
โดยรวม	4.06	0.23	มาก	4.22	0.41	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูร่วมกันวิเคราะห์ผลการประกันคุณภาพด้านมาตรฐานผู้เรียน เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.15 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 8. โรงเรียนสำรวจ รวบรวมแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.01

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูร่วมกันวิเคราะห์ผลการประกันคุณภาพด้านมาตรฐานผู้เรียน เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 12. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกนักเรียนให้มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11

พหุบัณฑิต ชีวะ

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการวัดและประเมินผล ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดผลและประเมินผล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การบริหารด้านการวัดและประเมินผล						
1. ฝ่ายวิชาการอบรมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนที่หลากหลายและการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.15	0.36	มาก	4.32	0.47	มาก
2. โรงเรียนแต่งตั้งบุคคลรับผิดชอบในการดูแลระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลให้เป็นปัจจุบัน	4.08	0.27	มาก	4.22	0.42	มาก
3. ฝ่ายวิชาการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐานสะดวกรวดเร็วในการค้นหาข้อมูล	4.00	0.14	มาก	4.18	0.39	มาก
4. โรงเรียนกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียน	4.05	0.21	มาก	4.27	0.44	มาก
5. โรงเรียนกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียน	4.06	0.23	มาก	4.28	0.45	มาก
6. โรงเรียนกำหนดปฏิทินสำหรับการดำเนินการด้านการวัดผลและประเมินผล	4.15	0.36	มาก	4.33	0.47	มาก
การดำเนินการด้านการวัดและประเมินผล						
7. ฝ่ายวิชาการสนับสนุนให้ครูร่วมกันสร้างแบบทดสอบแต่กลุ่มสาระการเรียนรู้	4.08	0.27	มาก	4.22	0.42	มาก
8. ฝ่ายวิชาการสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการประเมินการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.02	0.14	มาก	4.32	0.47	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านการวัดผลและประเมินผล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9. ฝ่ายวิชาการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่ชัดเจนให้ครูทุกคนรับทราบ	4.05	0.21	มาก	4.42	0.50	มาก
10. ฝ่ายวิชาการกำหนดเกณฑ์การเทียบผลการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาอื่นที่ชัดเจน	4.06	0.23	มาก	4.31	0.47	มาก
11. ฝ่ายวิชาการแต่งตั้งกรรมการดำเนินการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ	4.06	0.23	มาก	4.37	0.49	มาก
12. ฝ่ายวิชาการจัดทำคลังข้อสอบมาตรฐานแต่ละกลุ่มสาระโดยรวม	4.02	0.14	มาก	4.27	0.44	มาก
โดยรวม	4.07	0.23	มาก	4.29	0.45	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.07 เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 1. ฝ่ายวิชาการอบรมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนที่หลากหลาย และการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.15 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ข้อ 3. ฝ่ายวิชาการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐานสะดวกรวดเร็วในการค้นหาข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.00

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 11. ฝ่ายวิชาการแต่งตั้งกรรมการดำเนินการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 3. ฝ่ายวิชาการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน สะดวก รวดเร็ว ในการค้นหาข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา						
1. ฝ่ายวิชาการมีการสำรวจความต้องการ จำเป็นในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนจากครู	3.71	0.79	มาก	4.04	0.50	มาก
2. ฝ่ายวิชาการนำผลการประเมินคุณภาพ ด้านผู้เรียนมาเป็นตัวกำหนดขอบเขตการ วิจัยในชั้นเรียนของครู	3.83	0.69	มาก	4.08	0.27	มาก
3. คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และ แต่ละชั้นเรียนร่วมกันวิเคราะห์แนว ทางการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอน	3.74	0.57	มาก	4.01	0.14	มาก
4. ฝ่ายวิชาการมีการสำรวจความต้องการ ของคณะครูในการจัดฝึกอบรมการใช้ สถิติเบื้องต้นเพื่อการวิจัย	3.73	0.68	มาก	4.05	0.21	มาก
การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา						
5. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูในการทำ ปฏิทินการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของ ครู	3.93	0.44	มาก	4.06	0.23	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. ฝ่ายวิชาการจัดระบบสนับสนุนการวิจัย ชั้นเรียนเช่นครูพี่เลี้ยงที่ปรึกษาเอกสาร ความรู้ด้านการวิจัยและการวิเคราะห์ ข้อมูลเป็นต้น	3.97	0.61	มาก	4.15	0.36	มาก
7. โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณในการ พัฒนาเครื่องมือเพื่อการวิจัย	3.80	0.61	มาก	4.08	0.27	มาก
การติดตามและประเมินผลการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา						
8. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูในการจัดทำ ปฏิทินการติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	3.82	0.43	มาก	4.02	0.14	มาก
9. ฝ่ายวิชาการติดตามและจูงใจให้ครู ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จตาม แผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้	3.84	0.54	มาก	4.05	0.21	มาก
10. ฝ่ายวิชาการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการวิจัยในชั้นเรียนของครูภายใน โรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.90	0.48	มาก	4.06	0.23	มาก
11. โรงเรียนในเครือข่ายจัดเวทีให้ครูเข้าร่วม นำเสนอผลการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	3.82	0.58	มาก	4.06	0.23	มาก
โดยรวม	3.83	0.59	มาก	4.06	0.25	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 เมื่อพิจารณารายข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 6. ฝ่ายวิชาการจัดระบบสนับสนุนด้านการวิจัยชั้นเรียนเช่นครูพี่เลี้ยงที่ ปรึกษาเอกสารความรู้ด้านการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 3.97 ข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุดได้แก่ ข้อ 1. ฝ่ายวิชาการมีการสำรวจความต้องการจำเป็นในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จากครูมีค่าเฉลี่ย 3.71

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อ พิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 6. ฝ่ายวิชาการจัดระบบสนับสนุนการวิจัยชั้นเรียน เช่นครูพี่เลี้ยงที่ปรึกษา เอกสารความรู้ด้านการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 3. คณะครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และแต่ละชั้นเรียนร่วมกัน วิเคราะห์แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การวางแผนการนิเทศการศึกษา						
1. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูกำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรมการนิเทศเช่นการสังเกตการสอน การเข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional learning community : PLC) การศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศด้านต่าง ๆ เป็นต้น	3.85	0.58	มาก	4.17	0.38	มาก
2. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูในการระดมความคิดและรวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูเพื่อนำมาวิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติการนิเทศ	3.36	0.96	ปานกลาง	4.18	0.39	มาก
3. โรงเรียนมีการแต่งตั้งครูผู้นิเทศรับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระ	3.60	0.64	มาก	4.27	0.44	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการนิเทศการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ฝ่ายวิชาการให้ครูผู้นิเทศแต่ละคนจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศการสอนตลอดภาคเรียน	3.73	0.56	มาก	4.18	0.39	มาก
5. โรงเรียนมีการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพในสถานศึกษาเพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.77	0.54	มาก	4.24	0.43	มาก
การดำเนินการนิเทศการศึกษา						
6. ฝ่ายวิชาการมีการจัดทำคู่มือการนิเทศเทคนิคการนิเทศกระบวนการนิเทศและขั้นตอนการนิเทศเพื่อให้ผู้ครูได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการนิเทศการเรียนการสอน	3.88	0.57	มาก	4.21	0.45	มาก
7. โรงเรียนจัดให้คณะครูได้สนทนาทางวิชาการเพื่อระดมความคิดเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานการเรียนการสอนตลอดจนเทคนิคการสอน	3.98	0.42	มาก	4.08	0.27	มาก
8. ฝ่ายวิชาการจัดให้มีครูพี่เลี้ยงที่เชี่ยวชาญด้านการสอนเป็นที่ปรึกษาให้กับครูที่ด้อยประสบการณ์ด้านการสอน	3.67	0.53	มาก	4.27	0.44	มาก
9. โรงเรียนจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารผลงานทางวิชาการและประชาสัมพันธ์ให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน	3.50	0.59	มาก	4.05	0.21	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการนิเทศการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10. ฝ่ายวิชาการจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระทุกคนโดยเน้นการนิเทศแบบมีกัลยามิตร อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.61	0.75	มาก	4.24	0.43	มาก
11. ฝ่ายวิชาการประชุมร่วมกับครูผู้รับผิดชอบการนิเทศเพื่อประเมินผลการนิเทศที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู	3.90	0.46	มาก	4.23	0.42	มาก
12. ฝ่ายวิชาการมีการประเมินผลความพึงพอใจของครูต่อกระบวนการวิธีการนิเทศและรูปแบบการนิเทศ	3.75	0.48	มาก	4.32	0.47	มาก
13. ฝ่ายวิชาการประเมินจุดเด่นจุดด้อยของกิจกรรมการนิเทศแต่ละกิจกรรมทุกครั้งเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการนิเทศ	3.74	0.54	มาก	4.45	0.50	มาก
14. ฝ่ายวิชาการให้ครูรายงานผลการนำข้อเสนอแนะการนิเทศการสอนไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่ามีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร	3.64	0.81	มาก	4.47		0.50
15. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูประเมินการจัดกิจกรรมนิเทศแต่ละกิจกรรมเพื่อปรับปรุงรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม	3.69	0.58	มาก	4.29	0.45	มาก
โดยรวม	3.71	0.60	มาก	4.24	0.41	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ข้อ 7. โรงเรียนจัดให้คณะครูได้สนทนาทางวิชาการเพื่อระดมความคิดเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจใน

แนวทางการปฏิบัติงานการเรียนการสอนตลอดจนเทคนิคการสอน มีค่าเฉลี่ย 3.98 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ข้อ 2. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูในการระดมความคิดและรวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูเพื่อนำมาวิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24 เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 14. ฝ่ายวิชาการให้ครูรายงานผลการนำข้อเสนอแนะการนิเทศการสอนไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่ามีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 9. โรงเรียนจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารผลงานทางวิชาการและประชาสัมพันธ์ให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.05

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการแนะแนว ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการแนะแนว

ด้านการแนะแนว	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การบริหารด้านการแนะแนว						
1. ฝ่ายวิชาการร่วมกับฝ่ายแนะแนว กำหนดเป้าหมายของการแนะแนวโดยการจัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน	3.61	0.86	มาก	4.15	0.36	มาก
2. ฝ่ายวิชาการร่วมกับครูที่ปรึกษาประจำชั้นในการจัดวางแผนระบบการแนะแนวที่เชื่อมโยงกับระบบดูแลนักเรียนและกระบวนการเรียนรู้	3.79	0.51	มาก	4.23	0.42	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการแนะแนว	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3. โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลระบบการช่วยเหลือให้นักเรียนให้เป็นข้อมูลปัจจุบัน	3.94	0.27	มาก	4.27	0.44	มาก
4. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้กับครูที่ปรึกษาสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาในการแนะแนวที่หลากหลายได้	3.69	0.52	มาก	4.26	0.44	มาก
5. ฝ่ายวิชาการดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษาการจัดกิจกรรมการแนะแนว	3.67	0.49	มาก	4.31	0.47	มาก
6. ฝ่ายวิชาการร่วมกับครูที่ปรึกษาสำรวจและวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนให้ครอบคลุมด้านการศึกษาด้านอาชีพและด้านส่วนตัวเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการแนะแนว	3.85	0.57	มาก	4.33	0.47	มาก
7. ฝ่ายวิชาการมีการกำหนดสัดส่วนกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษาด้านอาชีพและด้านส่วนตัว	3.79	0.68	มาก	4.08	0.27	มาก
8. ฝ่ายวิชาการออกแบบกิจกรรมแนะแนวที่เน้นทักษะให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น	3.67	0.49	มาก	4.27	0.44	มาก
9. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิต	4.03	0.17	มาก	4.18	0.39	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการแนะแนว	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10. ฝ่ายวิชาการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้านรู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลายมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตมีการเตรียมตัวสู่อาชีพสามารถวางแผนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีความถนัดและสนใจ	3.67	0.6	มาก	4.30	0.46	มาก
การติดตามและประเมินผลการแนะแนว						
11. ฝ่ายวิชาการมีการประเมินเพื่อจัดทำระบบและกระบวนการการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ชัดเจนต่อเนื่อง	3.55	0.52	มาก	4.30	0.46	มาก
12. ฝ่ายวิชาการประเมินความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อผลการปฏิบัติงานแนะแนวของโรงเรียน	3.84	0.40	มาก	4.21	0.41	มาก
13. โรงเรียนจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับโรงเรียนอื่นหรือเครือข่ายแนะแนวในเขตพื้นที่การศึกษา	3.96	0.36	มาก	4.13	0.34	มาก
14. ฝ่ายวิชาการได้นำผลการประเมินการแนะแนวมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทางในปีการศึกษาต่อไป	3.81	0.59	มาก	4.06	0.23	มาก
โดยรวม	3.78	0.50	มาก	4.22	0.40	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนว โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 9. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 11. ฝ่ายวิชาการมีการ

ประเมินเพื่อจัดทำ ระบบและกระบวนการการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ชัดเจนต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 6. ฝ่ายวิชาการร่วมกับครูที่ปรึกษาสำรวจและวิเคราะห์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนให้ครอบคลุมด้านการศึกษาด้านอาชีพและด้านส่วนตัวเพื่อเป็นข้อมูล พื้นฐานสำหรับการแนะแนว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 14. ฝ่ายวิชาการได้นำผลการประเมินการแนะแนวมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทางในปีการศึกษาต่อไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การวางแผนด้านการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา						
1. โรงเรียนจัดระบบโครงสร้างการบริหารให้ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพใน สถานศึกษา	3.55	0.78	มาก	4.19		มาก
2. โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.83	0.53	มาก	4.18	0.39	มาก
3. ฝ่ายวิชาการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจาก การประเมินการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษามาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน	3.85	0.41	มาก	4.29	0.45	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. โรงเรียนจัดระบบโครงสร้างการบริหารให้ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.78	0.5	มาก	4.19	0.39	มาก
5. ฝ่ายวิชาการมีการทบทวนวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมายในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องชัดเจนการ บริหารงานด้านการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	3.89	0.47	มาก	4.20	0.40	มาก
6. โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบทบทวนประเมินและรายงาน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.92	0.55	มาก	4.23	0.42	มาก
7. ฝ่ายวิชาการได้กำหนดทิศทางและรูปแบบ การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	3.97	0.56	มาก	4.28	0.45	มาก
8. ฝ่ายวิชาการจัดทำและใช้เครื่องมือในการ ประเมินการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาจากสภาพจริง	3.89	0.38	มาก	4.26	0.44	มาก
9. ฝ่ายวิชาการการเก็บรวบรวมข้อมูล สารสนเทศในการประเมินอย่างเป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน	3.82	0.5	มาก	4.17	0.38	มาก
10. ฝ่ายวิชาการมีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตาม ตัวบ่งชี้ของ สพฐ. สมศ. และมาตรฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประเมินผล การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	3.87	0.48	มาก	4.10	0.31	มาก
11. โรงเรียนมีการกำหนดกรอบแนวทางและ รูปแบบการประเมินคุณภาพภายใน	3.85	0.5	มาก	4.15	0.36	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
12. โรงเรียนมีการกำหนดกรอบแนวทางและ รูปแบบการประเมินคุณภาพภายใน	3.88	0.36	มาก	4.18	0.39	มาก
13. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูวิเคราะห์ผลการ ประเมินและนำผลมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อ นำไปพัฒนาคุณภาพภายใน	3.63	0.56	มาก	4.15	0.36	มาก
14. ฝ่ายวิชาการมีการวัดและประเมินมาตรฐาน การเรียนรู้ครอบคลุมทุกมาตรฐาน	3.82	0.62	มาก	4.15	0.36	มาก
15. ฝ่ายวิชาการมีการรายงานคุณภาพการศึกษา ระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดใน แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.88	0.47	มาก	4.21	0.41	มาก
16. ฝ่ายวิชาการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี(SAR) สรุปรายงานประจำปีและ เผยแพร่ต่อสาธารณชน	3.92	0.33	มาก	4.26	0.44	มาก
โดยรวม	3.83	0.50	มาก	4.20	0.40	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนา
ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 เมื่อพิจารณา
รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ข้อ 7. ฝ่ายวิชาการได้กำหนดทิศทางและรูปแบบการประเมินคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.97 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ข้อ 1. โรงเรียนจัดระบบ โครงสร้าง
การบริหารให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.20 เมื่อพิจารณารายชื่อที่มี
ค่าเฉลี่ย สูงสุดได้แก่ข้อ 3. ฝ่ายวิชาการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินการประกันคุณภาพ
ภายใน ของสถานศึกษามาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.29 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 10. ฝ่ายวิชาการมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในและ
มาตรฐานการศึกษาตามตัวบ่งชี้ของ สพฐ. สมศ. และมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.02

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ เพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified}) นำผลที่ได้ไปใช้ในการ พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 11 ความต้องการจำเป็นของทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.93	4.20	0.07	4
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.06	4.22	0.04	7
3. การวัดผลและประเมินผล	4.07	4.29	0.05	6
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.83	4.06	0.06	5
5. การนิเทศการศึกษา	3.71	4.24	0.14	1
6. การแนะแนว	3.78	4.22	0.12	2
7. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.83	4.20	0.10	3

จากตาราง 11 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงาน วิชาการเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อันดับที่ 1 ด้านการนิเทศการศึกษา อันดับที่ 2 การแนะแนว อันดับที่ 3 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อันดับที่ 4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอันดับที่ 5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันดับที่ 6 การวัดผลและประเมินผลอันดับที่ 7 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ระยะที่ 2 แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการพบว่าการบริหารงานวิชาการทั้ง 7 ด้านมีความสำคัญจำเป็นต่อการบริหารงานสถานศึกษาทุกด้าน แต่ด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับแรก ได้แก่ การนิเทศการศึกษาระยะแรก การพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษารวบรวมและประเมินผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบของการบริหารวิชาการแต่ละด้านเพื่อให้ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ดังตัวอย่าง

“...สถานศึกษาได้จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, วันที่ 10 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การประเมินผลการจัดระบบสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, วันที่ 10 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเองจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, วันที่ 10 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษามีการติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น...”

(รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 10 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาได้นำผลการนิเทศไปใช้วางแผนทำงานและแก้ไขปัญหาอย่าง
จริงจัง...”

(รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 10 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารและครูควรทำความเข้าใจในการนิเทศภายในให้ตรงกัน...”

(รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 10 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูกำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรมการนิเทศเช่นการ
สังเกตการสอนการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศด้านต่างๆ เป็นต้น...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการให้ครูผู้นิเทศแต่ละคนจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศการสอนตลอด
ภาคเรียน...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการจัดให้มีครูพี่เลี้ยงที่เชี่ยวชาญด้านการสอนเป็นที่ปรึกษาให้กับครูที่
ด้อยประสบการณ์ด้านการสอน...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

2. การแนะนำ ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ดังตัวอย่าง

“...การจัดระบบการแนะนำทางวิชาการด้วยการประชุมแลกเปลี่ยนเสนอแนะ
สร้างปฏิทินการทำงาน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...จัดทำคู่มือการแนะนำการศึกษาสำหรับครูและนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...จัดประชุมเสวนาเพื่อแนะนำการศึกษาสำหรับนักเรียนทุกสิ้นปีภาคเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, วันที่ 10 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการแนะแนวทางการศึกษา...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...จัดทำแผนการแนะแนวการศึกษาและมีการติดตามผลการแนะแนวการศึกษา...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการร่วมกับฝ่ายแนะแนวกำหนดเป้าหมายของการแนะแนวโดยการจัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ให้ชัดเจน...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลระบบการช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นข้อมูลปัจจุบัน...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้กับครูที่ปรึกษาสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาในการแนะแนวที่หลากหลายได้...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

3. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ดังตัวอย่าง

“...มีการจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตาม
ตัวบ่งชี้ของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
โดยการจัดทำคู่มือการประเมินผลของโรงเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการประชุมวิเคราะห์ประเมินและ
สรุปผลทุกเดือนอย่างจริงจังต่อเนื่องและต้องมีการรายงานผลต่อสาธารณะชนทุกเดือน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...สร้างความตระหนักรู้ให้คณะครูที่ยึดหลักแนวคิดที่ว่าพัฒนาระบบประกัน
คุณภาพภายในคือหัวใจของการประเมินภายนอกจึงดำเนิน การพัฒนาตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ
ภายในทุกมาตรฐานเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการประเมินภายนอก...”

(รองฝ่ายวิชาการ คนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การแต่งตั้งคณะดำเนินงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษามีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา จัดบุคลากรในสถานศึกษารับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน...”

(รองฝ่ายวิชาการ คนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูในการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ
เป้าหมายและสภาพความสำเร็จของการพัฒนาการศึกษาตามองค์ประกอบของการประกันคุณภาพ
การศึกษา”

(รองฝ่ายวิชาการ คนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการจัดทำและใช้เครื่องมือในการประเมินการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาจากสภาพจริง...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการ คนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการมีการรายงานคุณภาพการศึกษาระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่
กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการ คนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการจัดทำการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากสภาพจริง...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการ คนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ดังตัวอย่าง

“...ศึกษาหลักสูตรแกนกลางให้ชัดเจน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้และนำไปใช้กับนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...วิเคราะห์ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นและจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตรสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาควรยึดโครงสร้างหลักที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นขอบข่ายในการจัดทำหลักสูตร...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสภาพแวดล้อมกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยการประเมินหลักสูตรทำการปรับปรุงหลักสูตรทุกปีการศึกษา...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ประสานความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จัดทำ
หลักสูตรระดับชั้นเรียนเพื่อให้ครูสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจน
ครอบคลุม...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดเพื่อให้ครอบคลุมตาม
หลักสูตรของสถานศึกษา...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ประเมินผลหลักสูตรของสถานศึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขทุกปีการศึกษา
และ นิเทศการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาติดตามประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่าง
ต่อเนื่อง...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ดังตัวอย่าง

“...มีการพัฒนาระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการทำวิจัยสำหรับ
ครูผู้สอนโดยการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องการทำวิจัย...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อย กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 เรื่องต่อ
ภาคเรียนนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ
เป็นรายบุคคล...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษามีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อ
นวัตกรรมสามารถนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยการส่งครูไป
อบรม กับหน่วยงานเฉพาะด้านการทำวิจัย...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...มุ่งเน้น ให้ครูมีความรู้ในทำวิจัยในชั้นเรียนโดยศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้เทคนิคSWOT พิจารณาถึงพื้นฐานสภาพปัญหาวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยและแก้ปัญหาให้ตรงจุด...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนิเทศกำกับติดตามโดยการกำหนดปฏิทินการทำงานร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยในลักษณะภาคีโดยเน้นเครือข่ายนักวิจัยครูสภาพ อาจารย์มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษา...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการจัดระบบสนับสนุนการวิจัยชั้นเรียนเช่น ครูพี่เลี้ยงที่ปรึกษา เอกสารความรู้ด้านการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นต้น...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการติดตามและจูงใจให้ครูดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จตามแผน กลยุทธ์ที่กำหนดไว้...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนในเครือข่ายจัดเวทีให้ครูเข้าร่วมนำเสนอผลการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อยปีละ1 ครั้ง...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

6. การวัดผลและประเมินผลผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ดังตัวอย่าง

“...ผู้บริหารควรกำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาการติดตามงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ควรมีการให้ผู้รับผิดชอบรายงานการปฏิบัติในการวัดและประเมินผลด้วยการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ควรให้ความรู้บุคลากรที่รับผิดชอบในเรื่องงานวัดผลประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียนรู้และมีกรณีศึกษาการวัดประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและ ผลงานจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐานด้วยการจัดอบรม เชิงปฏิบัติการ...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการอบรมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการประเมินการเรียนรู้ของ นักเรียนที่หลากหลายและการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน สะดวก รวดเร็วในการค้นหาข้อมูล...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนกำหนดระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการเรียนรู้ของ นักเรียน

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนกำหนดปฏิทินสำหรับการดำเนินการด้านการวัดผลและ ประเมินผล...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

7. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ดังตัวอย่าง

“...สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดการทำการกิจกรรมการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริงโดยการศึกษาผู้เรียนเป็น รายบุคคลมีบันทึกความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ 1 สัปดาห์และ 1 เดือน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูควรพัฒนาตนเองในด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการอบรมสัมมนาพัฒนาโดยใช้สื่อเอกสารวีดิทัศน์...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...สร้างความตระหนักให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิด สมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการคิดความสามารถใน การแก้ปัญหาความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีด้วยการจัด ประชุมเชิงปฏิบัติการ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ควรเลือกบุคลากรที่มีศักยภาพ สามารถเป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนในโรงเรียนเครือข่ายได้ ด้วยการประเมินจากผลงานการสำรวจความคิดที่เป็น ประชามติจากกลุ่มครูเพื่อสรรหาบุคคลที่เหมาะสมเป็นครูต้นแบบ...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนได้พัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญให้ใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการส่งเข้ารับการอบรม นิเทศ กำกับติดตาม...”

(รองฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูร่วมกันวิเคราะห์ผลการประกันคุณภาพด้าน
มาตรฐานผู้เรียนเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 1, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกด้านของ
นักเรียน เพื่อวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 2, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อ
พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระของนักเรียน...”

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการคนที่ 3, วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา

- 1.1 ควรนำผลการนิเทศไปใช้วางแผนการทำงานหรือแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง
- 1.2 ควรให้บุคลากรเห็นความสำคัญในการนิเทศภายใน
- 1.3 ผู้บริหารและครูควรทำความเข้าใจในการนิเทศภายในให้ตรงกัน
- 1.4 ควรมีจัดทำเอกสารการนิเทศภายในให้เป็นปัจจุบัน

2. ด้านการแนะแนวการศึกษา

- 2.1 สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการแนะแนวทางการศึกษาด้วยการประชุม
แลกเปลี่ยนเสนอแนะสร้างปฏิทินการทำงาน
- 2.2 จัดทำคู่มือการแนะแนวการศึกษาสำหรับครูและนักเรียน
- 2.3 จัดประชุมเสวนาเพื่อแนะนำการศึกษาสำหรับนักเรียนทุกสิ้นปีภาคเรียน
- 2.4 ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการแนะแนวทางการศึกษา
- 2.5 จัดทำแผนการแนะแนวการศึกษาและมีการติดตามผลการแนะนำการศึกษา

3. ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน

- 3.1 มีการจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา

3.2 มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตามตัวบ่งชี้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการจัดทำคู่มือการประเมินผลของโรงเรียน

3.3 ทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการประชุมวิเคราะห์ประเมินและสรุปผลทุกเดือนอย่างจริงจังต่อเนื่องและต้องมีการรายงานผลต่อสาธารณชนทุกเดือน

3.4 สร้างความตระหนักรู้ให้คณะครูที่ยึดหลักแนวคิดที่ว่าพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในคือหัวใจของการประเมินภายนอก เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการประเมินภายนอก

3.5 การแต่งตั้งคณะดำเนินงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดบุคลากรในสถานศึกษารับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน

4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางให้ชัดเจน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้หลักสูตรและนำไปใช้กับนักเรียน

4.2 วิเคราะห์ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นและจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม

4.3 แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตรสถานศึกษา

4.4 สถานศึกษาควรยึดโครงสร้างหลักที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นขอบข่ายในการจัดทำหลักสูตร

4.5 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสภาพแวดล้อมกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4.6 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยการประเมินหลักสูตรทำการปรับปรุงหลักสูตรทุกปีการศึกษา

4.7 ประสานความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน เพื่อให้ครูสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนครบคลุม

4.8 ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดเพื่อให้ครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา

4.9 ประเมินผลหลักสูตรของสถานศึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขทุกปีการศึกษา

4.10 นิเทศการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาติดตามประเมินผลและปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.1 มีการพัฒนาระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการทำวิจัยสำหรับครูผู้สอนโดยการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องการทำวิจัย

5.2 ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 เรื่อง ต่อภาคเรียน นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ เป็นรายบุคคล

5.3 สถานศึกษามีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูจัดทำกรวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมสามารถนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยการส่งครู ไปอบรมกับหน่วยงานเฉพาะด้านการทำวิจัย

5.4 มุ่งเน้น ให้ครูมีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้เทคนิค SWOT พิจารณาถึงพื้นฐานสภาพปัญหาวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยและแก้ปัญหาให้ตรงจุด

5.5 มีการนิเทศกำกับติดตามโดยการกำหนดปฏิทินการทำงานร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

5.6 การประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยในลักษณะภาคีโดยเน้นเครือข่ายนักวิจัยครูสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 ผู้บริหารควรกำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา การติดตามงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน

6.2 ควรให้มีการให้ผู้รับผิดชอบรายงานการปฏิบัติในการวัดและประเมินผลด้วยการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้

6.3 ควรให้ความรู้บุคลากรที่รับผิดชอบในเรื่องงานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนและมีการนิเทศการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง

6.4 ส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงานจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น

6.5 ส่งเสริมการพัฒนาเครื่องวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐานด้วยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

7. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

7.1 ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดการทำกิจกรรมการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อาจประสบการณ้จริงและการปฏิบัติจริง โดยการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีบันทึกความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ 1 สัปดาห์ และ 1 เดือน

7.2 ครูควรพัฒนาตนเองในด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการอบรมสัมมนาพัฒนาโดยใช้สื่อเอกสารวีดิทัศน์

7.3 สร้างความตระหนักให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

7.4 ควรเลือกบุคลากรที่มีศักยภาพสามารถเป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเครือข่ายได้ด้วยการประเมินจากผลงานการสำรวจความคิดเห็นที่เป็นประชาติจากกลุ่มครูเพื่อสรรหาบุคคลที่เหมาะสมเป็นครูต้นแบบ

7.5 จัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

7.6 โรงเรียนได้พัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญให้ใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการส่งเข้ารับการอบรม นิเทศ กำกับติดตาม

สรุปผล การประเมินความเป็นไปและความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

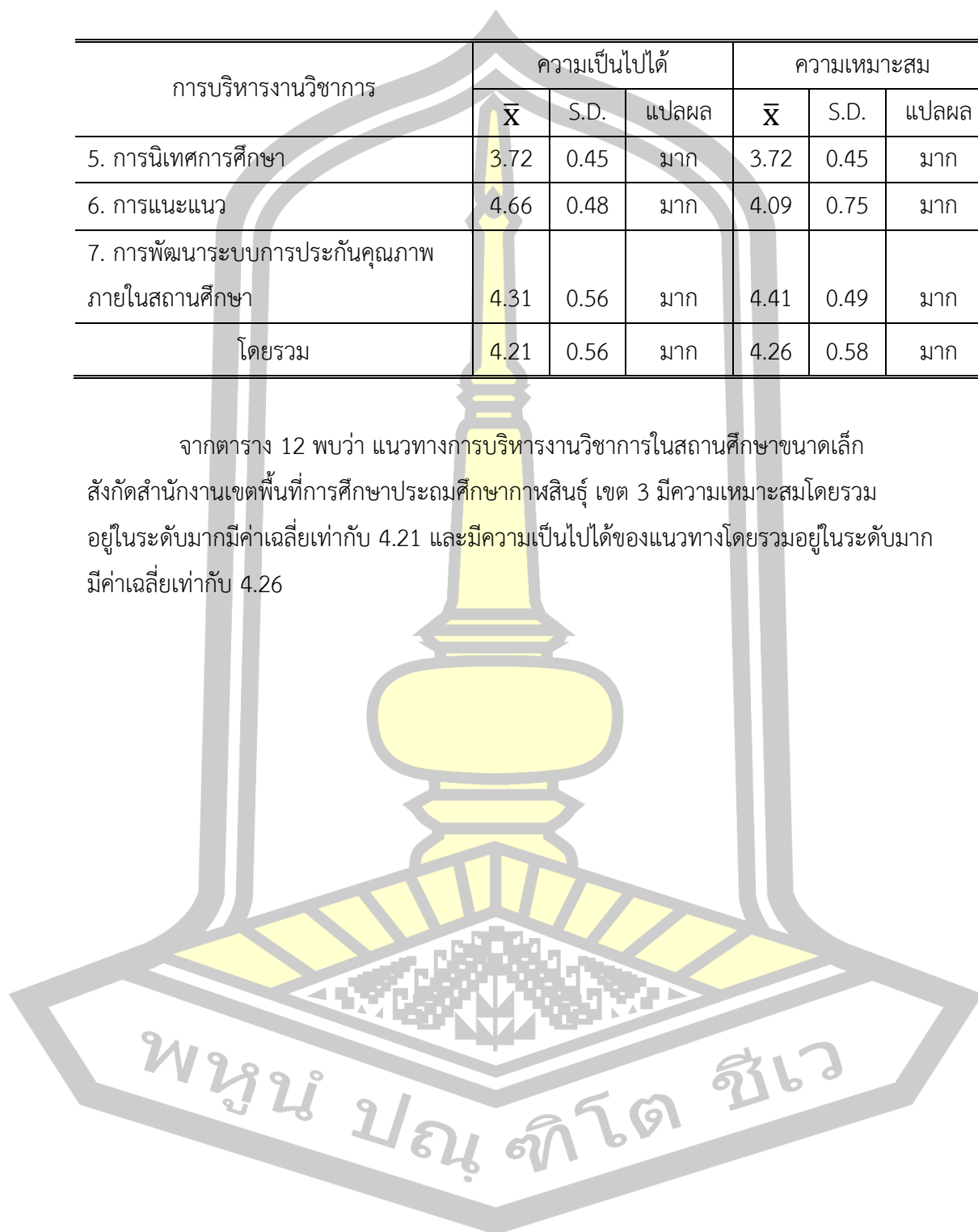
ตาราง 12 ผลการประเมินความเป็นไปและความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม

การบริหารงานวิชาการ	ความเป็นไปได้			ความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.25	0.74	มาก	4.42	0.73	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.06	0.69	มาก	4.51	0.68	มาก
3. การวัดผลและประเมินผล	4.24	0.45	มาก	4.28	0.45	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.25	0.55	มาก	4.42	0.50	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ	ความเป็นไปได้			ความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. การนิเทศการศึกษา	3.72	0.45	มาก	3.72	0.45	มาก
6. การแนะแนว	4.66	0.48	มาก	4.09	0.75	มาก
7. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	4.31	0.56	มาก	4.41	0.49	มาก
โดยรวม	4.21	0.56	มาก	4.26	0.58	มาก

จากตาราง 12 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความเหมาะสมโดยรวม
อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และมีความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมาก
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26



บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3

สรุปผล

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 พบว่า โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 พบว่า โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวิจัยและ

พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ

2. ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวและด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามลำดับซึ่งมีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดังนี้ควรนำผล การนิเทศไปใช้วางแผนการทำงานหรือแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังสถานศึกษาควรมีการจัดระบบ การแนะแนวทาง วิชาการด้วยการประชุมแลกเปลี่ยนเสนอแนะสร้างปฏิทินการทำงานควรจัดระบบ โครงสร้างองค์กร เพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาศึกษาหลักสูตรแกนกลางให้ชัดเจน ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้กับนักเรียนการพัฒนาแบบครูพี่เลี้ยง เพื่อให้ความช่วยเหลือในด้าน การทำวิจัยสำหรับครูผู้สอนโดยการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ เรื่อง การทำวิจัยผู้บริหารควรกำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาการติดตามงานครูควร พัฒนาตนเองในด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการอบรมสัมมนาพัฒนาโดยใช้สื่อเอกสารวิดิทัศน์ เป็นต้น

ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก และมีความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงาน วิชาการโดยรวมอยู่ในระดับ 4.20 เมื่อพิจารณารายด้านที่มีเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวัดผลและ ประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพ การศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 สอดคล้องกับ สมหวัง ว่องไวไพศาล (2551) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหา

และแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประชาบำรุง สำนักงานเขตหนองแขมสำนัก การศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประชาบำรุง สำนักงานเขตหนองแขม สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาตามขอบข่าย งานวิชาการทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และแต่ละรายด้านมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเพ็ง กุละนาม (2550) ที่ได้ศึกษารูปแบบ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกจนคร เขต 2

2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการแต่ละด้านพบว่า

2.1 ด้านการวัดผลและประเมินผลมีความสำคัญต่อการบริหารวิชาการ เพราะสถานศึกษาต้องการปฏิบัติกรวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนกรจัดทำ แผนการดำเนินการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและพัฒนาเครื่องมือให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับ แนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้สรุปถึงการวัดผลไว้ว่าเป็นกระบวนการที่กำหนด จำนวนตัวเลข ให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่าง ที่ปรากฏอยู่ใน สิ่งที่จะวัดนั้น ๆ ส่วนการประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพคุณค่า ความจริงและการกระทำ

2.2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีขอบเขตในการช่วยแก้ปัญหาและพัฒนา ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการส่งเสริมให้ครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุ ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ให้ และให้สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้อุให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของ ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดการจัดการการหาเหตุผลในการตอบปัญหาการผสมผสานความรู้ แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

2.3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการจัดระบบ โครงสร้างองค์การ ให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์ การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความ ต้องการให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ ภายใน เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาภายนอกและ หน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการประสานกับสำนักงาน รับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตาม กระบวนการที่ได้ จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ผลผลิตมีคุณภาพผู้รับบริการพึงพอใจ

2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการทำข้อมูลพื้นฐานอย่างเป็นระบบของสถานศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดทางด้านวิชาการด้านหลักสูตร สามารถทำให้เห็นพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้การศึกษานโยบายการพัฒนาหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชุมศักดิ์ อินทรักษ์ (2551) ได้สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึงความพยายามจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคม

2.5 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยฝึกทักษะกระบวนการคิดและการประยุกต์ใช้ความรู้ การนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยามิตรและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ครูผู้สอนเป็นส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะการฝึกทักษะกระบวนการคิด การประยุกต์ใช้ความรู้และจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานศึกษาต้องมีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศช่วยเหลือกันแบบกัลยามิตร สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) ได้สรุปว่า กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การที่โรงเรียนจัดมวลประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความคาดหวัง

2.6 ด้านการแนะแนวการศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักเขาใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างฉลาด มีเหตุผล รู้จักป้องกันปัญหา วางแผนและพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและขอบข่ายของการบริการงานแนะแนวเป็นอย่างดี มีความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดบริการนี้ในโรงเรียน พร้อมทั้งให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณเวลาที่จัดกิจกรรมกำลังคน อีกทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการแนะแนวจะต้องมีการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาดำเนินการแนะแนว โดยเลือกจากบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งความรู้ ได้รับการฝึกอบรม โดยเฉพาะทางการแนะแนวและการให้คำปรึกษาคือ ตลอดจนมีประสบการณ์และบุคลิกภาพที่เหมาะสม ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและ บุคลากรในโรงเรียนตลอดจนผู้ปกครองรู้จักบริการแนะแนวในโรงเรียนสอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้ให้ความหมายการแนะแนวว่า การแนะแนวเป็นกิจกรรม

กระบวนการที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยการชี้แนะช่วยเหลือให้สามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมสังคมได้อย่างมีความสุข

2.7 การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการทำความเข้าใจชัดเจนในภารกิจที่พึงปฏิบัติ เพื่อการปฏิรูปการศึกษาด้วยกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือและนำเสนอส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2543) ได้ให้ความหมายของการนิเทศ คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยการให้ความช่วยเหลือและนำเสนอ ส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพ

3. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และมีความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ชัชฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์ (2554), สุณิสสา ถิ่นชนนาง (2555), สายทอง พรหมมา (2554) และนิตยา พูนแสง (2554) สรุปว่า แนวทางในการพัฒนาพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก เขตอำเภอแกลงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ได้แก่ ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ครูผู้สอน ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนในการสร้าง เครื่องมือวัดผล และประเมินผล จัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธี หลากหลาย ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาด้านวิชาการ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนและจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนในเรื่องเทคนิคและวิธีการนิเทศซึ่งสรุปแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มี ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาดังนี้

3.1 การวัดผลและประเมินผลมีแนวทางในการพัฒนาคือผู้บริหารควรกำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาการติดตามงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ควรมีการให้ผู้รับผิดชอบรายงานการปฏิบัติในการวัดและประเมินผลด้วยการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้ ควรให้ความรู้บุคลากรที่รับผิดชอบในเรื่องงานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนและมีการนิเทศการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนอย่างต่อเนื่องส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงานจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะที่ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นส่งเสริมการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ด้วยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีแนวทางในการพัฒนาคือการพัฒนา ระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการทำวิจัยสำหรับครูผู้สอนโดยเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องการทำวิจัยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยกลุ่มสาระการเรียนรู้ 1 เรื่องต่อภาคเรียนนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ มาให้ คำแนะนำเป็นรายบุคคลสถานศึกษามีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูจัดทำ การวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมสามารถนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยการส่งครูไป อบรมกับหน่วยงานเฉพาะด้านการทำวิจัยมุ่งเน้นให้ครูมีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยศึกษานักเรียน เป็น รายบุคคลโดยใช้เทคนิคSWOT พิจารณาสถานการณ์พื้นฐานสภาพปัญหาวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยและ แก้ปัญหาให้ตรงจุดมีการนิเทศกำกับติดตามโดยการกำหนดปฏิทินการทำงานร่วมกันเพื่อหา แนวทาง ในการปรับปรุงส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไปการประสานความร่วมมือใน การศึกษาวิเคราะห์วิจัยในลักษณะภาคีโดยเน้นเครือข่ายนักวิจัยครูสภาอาจารย์มหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ Smith (2006) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ การให้ครูมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนการอบรมจัดโครงการให้ครูได้สับเปลี่ยนและเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน การประเมินและการติดตามผลการปฏิบัติงานการสาธิตการกระทำทำให้การบริหารงานวิชาการ มีสมรรถภาพสูงต้องส่งเสริมให้ครูใช้ส่วนร่วมในการเลือกวัสดุอุปกรณ์จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชา การศึกษาแก่ครูเพิ่มเติม

3.3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนา คือการจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตามตัวบ่งชี้ของสำนักงาน คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยการจัดทำคู่มือ การประเมินผลของโรงเรียน ทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการประชุมวิเคราะห์ประเมินและ สรุปผลทุกเดือนอย่างจริงจังต่อเนื่องและต้องมีการรายงานผลต่อสาธารณะชนทุกเดือนสร้างความ ตระหนักรู้ให้คณะครูที่ยึดหลักแนวคิดที่ว่าพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในคือหัวใจของ การประเมินภายนอกเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการประเมินภายนอกการแต่งตั้งคณะ ดำเนินงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหา แนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจัดบุคลากรในสถานศึกษารับผิดชอบ ในแต่ละมาตรฐาน

3.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาคือสถานศึกษา ควรศึกษา หลักสูตรแกนกลางให้ชัดเจน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้กับให้ นักเรียน วิเคราะห์ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นและจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร

อย่างต่อเนื่องโดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรวัดโครงสร้างหลักที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นข้อบ่งชี้ในการจัดทำหลักสูตรศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสภาพแวดล้อมกำหนด วิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชา ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการประเมินหลักสูตรทำการปรับปรุงหลักสูตรทุกปีการศึกษาประสานความร่วมมือกับสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนเพื่อให้ครูสามารถนำมาจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนครอบคลุมส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตัวชี้วัด เพื่อให้ครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษาประเมินผลหลักสูตรของสถานศึกษาตลอดจนปรับปรุง แก้ไขทุกปีการศึกษานิเทศการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาติดตามประเมินผลและปรับปรุงพัฒนา หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีแนวทางในการพัฒนาคือควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การทำกิจกรรมการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริงโดยการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีบันทึกความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ 1 สัปดาห์และ 1 เดือน ครูควรพัฒนาตนเองในด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการอบรมสัมมนาพัฒนาโดยใช้สื่อเอกสาร วิดีทัศน์ สร้างความตระหนักให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการคิดความสามารถในการแก้ปัญหาความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการควรเลือก บุคลากรที่มีศักยภาพ สามารถเป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเครือข่ายได้ ด้วยการประเมินจาก ผลงาน การสำรวจความคิดเห็นเป็นประจําจากกลุ่มครูเพื่อสรรหาบุคคลที่ เหมาะสมเป็นครูต้นแบบ จัดกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและ ควรพัฒนาบุคลากรให้สามารถ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ใช้สื่อเทคโนโลยี ประกอบในการจัดกระบวนการ เรียนรู้โดยการส่งเข้ารับการอบรมนิเทศกำกับติดตามสอดคล้องกับ Piercy (2007) ได้วิจัยเปรียบเทียบครูที่ให้ความสำคัญในกิจกรรมทางด้านวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับ หลักสูตรนักเรียน ชุมชนและผู้ร่วมงานพบว่าครูปฏิบัติการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเกี่ยวกับ หลักสูตรนักเรียน และผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเกี่ยวกับ หลักสูตรนักเรียน และผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเกี่ยวกับ ไม่ได้เน้นความสำคัญในด้านนี้

3.6 ด้านการแนะแนวการศึกษามีแนวทางในการพัฒนาคือสถานศึกษาควรมีการ จัดระบบการแนะแนวทางการศึกษาด้วยการประชุมแลกเปลี่ยนเสนอแนะสร้างปฏิทินการทำงาน

จัดทำคู่มือการแนะแนวการศึกษาสำหรับครูและนักเรียนจัดประชุมเสวนาเพื่อแนะนำการศึกษา สำหรับผู้เรียนทุกสิ้นปีภาคเรียนประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการแนะแนวทางการศึกษา จัดทำแผนการแนะแนวการศึกษาและมีการติดตามผลการแนะนำการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่ได้กำหนดแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปฏิบัติ ในแนะแนวการศึกษา คือ การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบ สำคัญโดยให้ทุกคน ในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนและจัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษาให้ชัดเจน

3.7 การนิเทศการศึกษามีแนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีผลการนิเทศ ไปใช้วางแผนการทำงานหรือแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังควรให้บุคลากรเห็นความสำคัญในการนิเทศ ภายใน ผู้บริหารและครูควรทำความเข้าใจในการนิเทศภายในให้ตรงกัน ควรมีจัดทำเอกสารการนิเทศ ภายในไม่เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการนิเทศการศึกษากลับมาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและ บุคลากรทางการศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือและนำเสนอส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและปรับปรุงวิธีการนิเทศภายใน ให้เหมาะสมกับสภาพ ปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็น นอกจากนี้การสนทนาทางวิชาการ เพื่อระดมความคิดเพิ่มพูน ความรู้ความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานการเรียนการสอนตลอดจน เทคนิคการสอนแก่คณะครู ยังเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ทั้ง 7 ด้าน หน่วยงานที่จะนำแนวทางดังกล่าวไปปรับใช้ควรศึกษาสภาพปัญหาบริบทในเขตพื้นที่นั้น ๆ ให้เหมาะสมกับหน่วยงานเสียก่อนดังเช่น ด้านการแนะแนวการศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดระบบ การแนะแนวทางการศึกษาด้วยการประชุมแลกเปลี่ยนเสนอแนะ สร้างปฏิทินการทำงานจัดทำคู่มือ การแนะแนวการศึกษาสำหรับครูและนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกัน ประชุมแลกเปลี่ยน เพื่อจัดทำคู่มือการแนะแนวสำหรับสถานศึกษาต่อไปด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรมีระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการทำวิจัยสำหรับ

ครูผู้สอนโดยการเชิญ วิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องการทำวิจัยดังนั้นผู้บริหารควรสรรหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านมาให้ความรู้แก่ครูต่อไป

1.2 ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือการประเมินผลของโรงเรียนทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการประชุมวิเคราะห์ ประเมินและสรุปผลทุกเดือนอย่างจริงจังต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารควรมอบหมายให้ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีบันทึกความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ 1 สัปดาห์ และ 1 เดือน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน

1.4 สถานศึกษาควรมีการมอบหมายภาระงานให้ชัดเจนกับบุคลากรควรมีการจัดฝึกรอบมเพื่อทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาการจัดทำคู่มือการแนะแนวการศึกษาสำหรับครูและนักเรียน

2.2 ควรวิจัยและพัฒนา รูปแบบแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเฉพาะด้านเช่นด้านหลักสูตร

2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูบุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 เพื่อที่นำไปสู่ความมั่นใจยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและก่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลหรือประสบความสำเร็จในการบริหารงานเพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้อย่างไร



บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

- กมล ภู่อประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้*. มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คำหมาน คนโค. (2542). *ทางก้าวหน้าของครูมืออาชีพ: การพัฒนาวิชาชีพครูตามแนวทางของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล Good Governance*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญ ภัคดีวานิช. (2546). *วุฒิสภาพกับการกลั่นกรองกฎหมาย*. กรุงเทพฯ : เดือนตุลาคม.
- ชัชฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์. (2554). *ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการ*. ปัตตานี : ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ดวงจันทร์ แก้วจิ้น. (2550). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ทิศนา แคมณี. (2549). *การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโมเดลชิปปา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิตยา พูลแสง. (2554). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2544). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก : ภาควิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเพ็ง กุละนาม. (2550). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประชุม ผงผ่าน. (2545). *เอกสารประกอบคำสอนผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร*.
อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประเวศ วะสี. (2544). *ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ. (2544). *การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ปรีชา กองจินดา. (2549). *แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรีชา โล่ห์ชัย. (2552). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของหัวหน้างานวิชาการสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปัญญา แก้วเกียร. (2545). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ปฏิบัติจริงและบทบาทหน้าที่คาดหวังด้านวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- พนัส ด้วงเอก. (2555). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิสนุ ฟองศรี. (2550). *การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : เทียมฟ้า.
- พิรดา ฤาชา. (2554). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนิคมสร้างตนเอง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2543). *การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ไพสิ้อต บุศราคำ. (2548). *การรายงานการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ*.

พระนครศรีอยุธยา : โรงเรียนหนองขนก “ตรงค์เรื่อง”.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ :

นานมีบุคส์ พับลิเคชั่นส์.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สงขลา : ภาควิชา

การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

รุจิร ภู่อาระ และจันทรานี สงวนนาม. (2545). *การเขียนแผนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : บัคพอยส์.

ลักขณา สรีวัฒน์. (2543). *สุขวิทยาและการปรับตัว*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วรรณารี ปทุมมาศ. (2546). *การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ*

โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยบูรพา.

วสันต์ สุวรรณสว่าง. (2550). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารคุณภาพงานวิชาการของ*

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญา

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ดิส

คัฟเวอร์.

วิโรจน์ สารรัตน์. (25498). *โรงเรียน : องค์การแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.

ศักดิ์ผจญ เริงใจ. (2547). *การศึกษาแนวทางการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระนครศรีอยุธยา.

สมบัวคำ ชุมจันทร์. (2555). *ปัญหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา*

จังหวัดอุทัยธานีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42. วิทยานิพนธ์ปริญญา

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมหวัง ว่องไวไพศาล. (2551). *สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*

ประชาบำรุง สำนักงานเขตหนองแขมสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร.

วารสารสารสนเทศ, 10(2), 115-122.

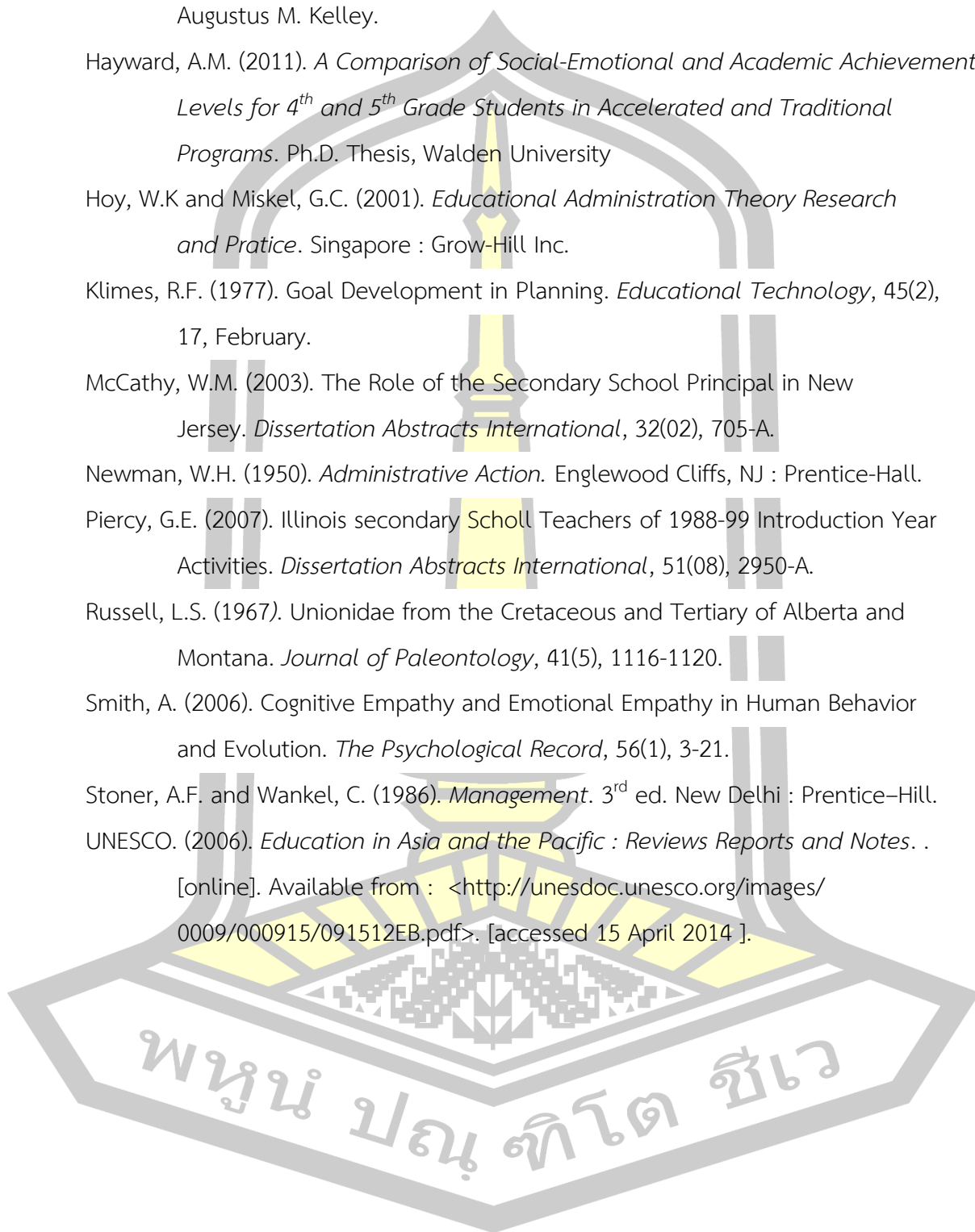
สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2546). *มาตรฐานงานแนะแนว*. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนว

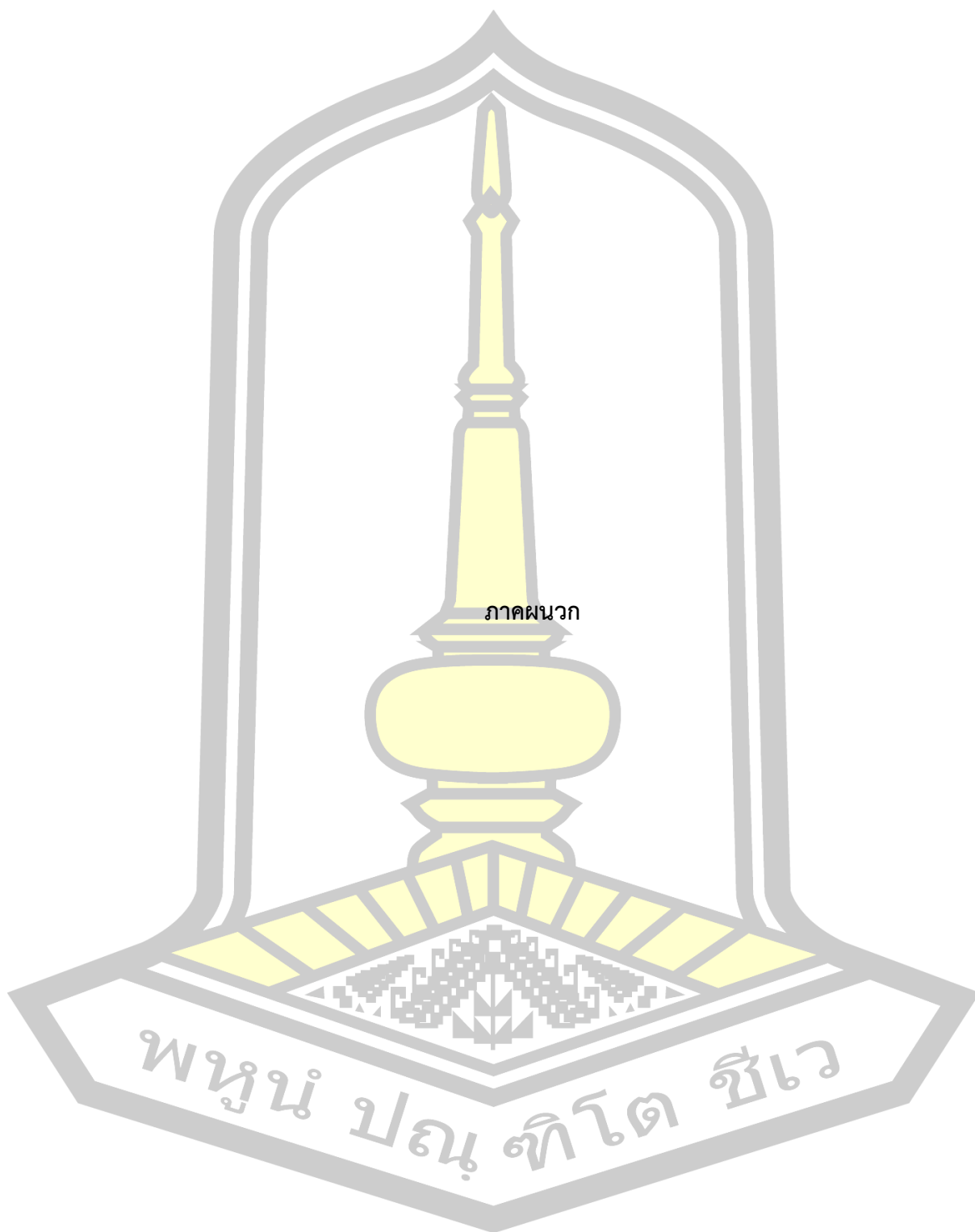
การการศึกษาอาชีพ.

- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *ทฤษฎีและหลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายทอง พรหมมา. (2554). *สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (2557). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*. กาฬสินธุ์ : กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2549). *ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุกัญ เทียนทอง. (2546). การวิจัยในชั้นเรียนแบบหน้าเดียว. *วารสารวิชาการ*, 6(6), 29-30.
- สุณิสสา ถันชนนาง. (2555). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์แบบ*. กรุงเทพฯ : วิรัตน์เอดีดูเคชั่น.
- สุธาทิพย์ งามนิล. (2552). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุบิน อ้อสุวรรณ. (2544). *คุณลักษณะที่ดีของแนวทาง*. พระนครศรีอยุธยา : โรงเรียนลาดชะโดสามัคคี.
- สุรศักดิ์ ศิริ. (2548). *การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน*. พระนครศรีอยุธยา : โรงเรียนอยุธยาธรรม.

- สุรัตยา รอดรัตน์. (2556). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ประถมศึกษาในเขตอำเภอโป่งป่าร้อนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จันทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*.
กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- हररชषष ढललवलषषष. (2547). *ปฐมวัยหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โอเอสพรีนตลิ่งแฮร์ส.
- หวน พินรุพันท์. (2549). *การบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อรทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. (2549). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน
เป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : ทีพีพรีน.
- อัฒรषष โพลลยัณนธ์. (2542). *หลักการธุรกิจการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศัสนตร์.
- อঁภषष ษุณษषห่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุไรพรรรณ เจนวนณชยัณนธ์. (2545). *การพัฒนาดัชนีสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของคณะพยาบาล
ศัสนตร์สถัณบัณอุดมศัสนศึกษาเอกชน*. วิทยัณพนธ์ปริญญาครุศัสนศัสนตรดุษฎีบัณชติต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณชติตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Agthe, R.R. (2007). *The Elementary School Principles in Curriculum Decision Making*.
Dissertation Abstracts International, 40(65), 3078-A, April.
- American Association of School Administrators (AASA). (1960). *Professional
administrators for America's schools (38th AASA yearbook)*. Washington,
DC : Author.
- Bobbett, G.C. (2002). *Evaluating Climate in Nine "Good" High Schools in Tennessee*.
New York : McGraw-Hill.
- Bugg, K.A. (2009). *Quality Assurance and Improvement Planning in Illinois Hight
Schools*. Ph.D. Thesis, Illinois University.
- Campbell, D.T. (1958). Common fate, similarity, and other indices of the status of
aggregates of persons as social entities. *Behavioral Science*, 3(1), 14–25.
- Gibson, J.J. (1979). *Organization : Behavior Structure and Process*. 4th ed. Singapore :
McGraw-Hill.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.

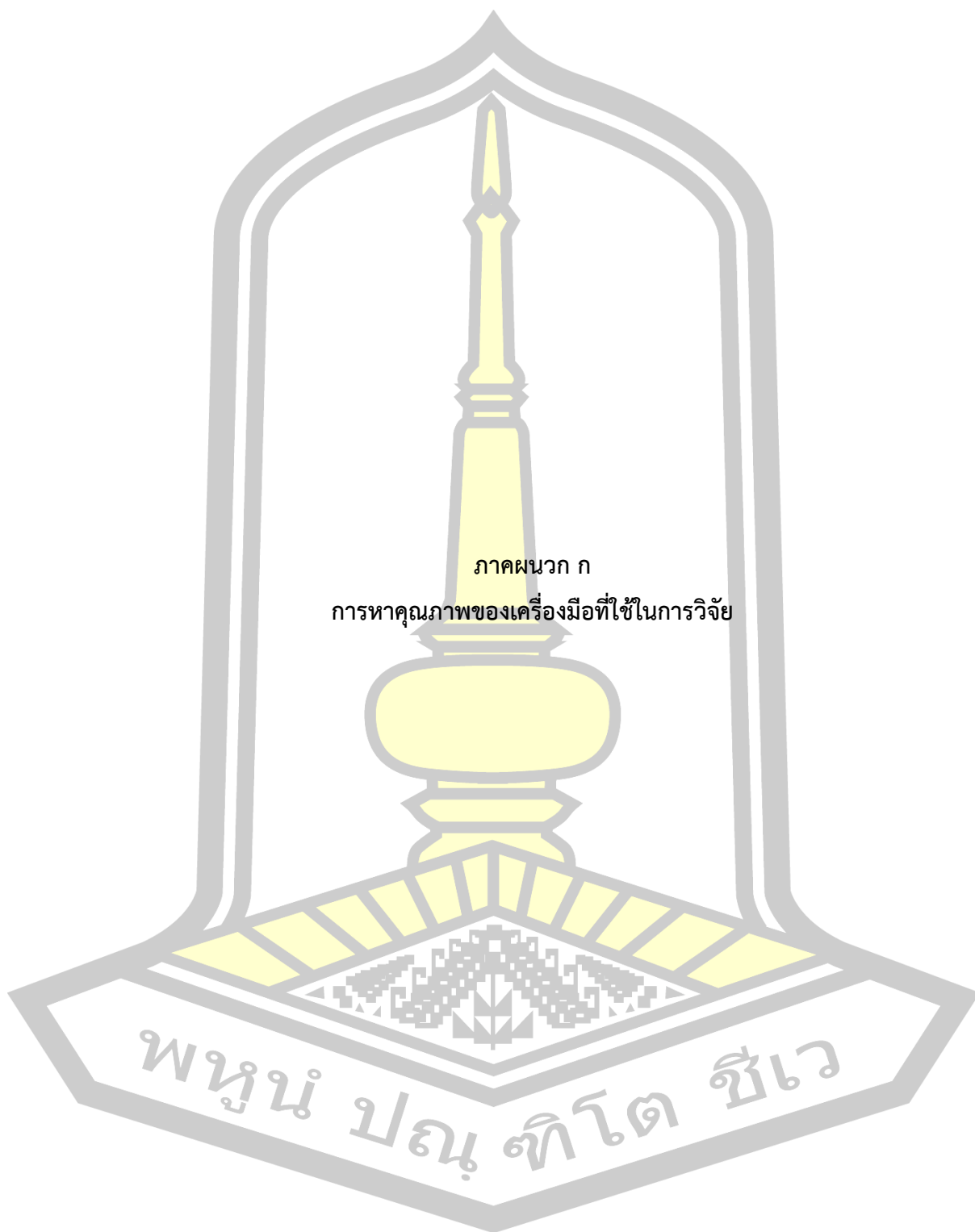
- Gulick, L. and Urwick, L. (1937). *Paper on the Science of Administration*. Clifton : Augustus M. Kelley.
- Hayward, A.M. (2011). *A Comparison of Social-Emotional and Academic Achievement Levels for 4th and 5th Grade Students in Accelerated and Traditional Programs*. Ph.D. Thesis, Walden University
- Hoy, W.K and Miskel, G.C. (2001). *Educational Administration Theory Research and Practice*. Singapore : Grow-Hill Inc.
- Klimes, R.F. (1977). Goal Development in Planning. *Educational Technology*, 45(2), 17, February.
- McCathy, W.M. (2003). The Role of the Secondary School Principal in New Jersey. *Dissertation Abstracts International*, 32(02), 705-A.
- Newman, W.H. (1950). *Administrative Action*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Piercy, G.E. (2007). Illinois secondary Scholl Teachers of 1988-99 Introduction Year Activities. *Dissertation Abstracts International*, 51(08), 2950-A.
- Russell, L.S. (1967). Unionidae from the Cretaceous and Tertiary of Alberta and Montana. *Journal of Paleontology*, 41(5), 1116-1120.
- Smith, A. (2006). Cognitive Empathy and Emotional Empathy in Human Behavior and Evolution. *The Psychological Record*, 56(1), 3-21.
- Stoner, A.F. and Wankel, C. (1986). *Management*. 3rd ed. New Delhi : Prentice-Hill.
- UNESCO. (2006). *Education in Asia and the Pacific : Reviews Reports and Notes*. . [online]. Available from : <<http://unesdoc.unesco.org/images/0009/000915/091512EB.pdf>>. [accessed 15 April 2014].





ภาคนวก

พหุณํ ปณํ ทิโต ชีเว



ภาคผนวก ก

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิตวิทยาลัย

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	
1	0.64
2	0.38
3	0.26
4	0.54
5	0.44
การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	
6	0.65
7	0.54
8	0.45
9	0.55
10	0.44
11	0.54
การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา	
12	0.52
13	0.63
14	0.62
15	0.26
16	0.37
การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา	
17	0.45
18	0.51
19	0.65
การสำรวจสภาพและความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	
1	0.74
2	0.45
3	0.34
4	0.32

ตาราง 13 (ต่อ)

แบบสอบถามข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
การวางแผนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	
5	0.36
6	0.45
7	0.56
8	0.65
การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้	
9	0.54
10	0.53
11	0.62
12	0.54
การประเมินผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	
13	0.54
14	0.45
15	0.54
16	0.54
การบริหารด้านการวัดและประเมินผล	
1	0.63
2	0.67
3	0.52
4	0.45
5	0.65
6	0.63
การดำเนินการด้านการวัดและประเมินผล	
7	0.56
8	0.54
9	0.52
10	0.65
11	0.54
12	0.52

ตาราง 13 (ต่อ)

แบบสอบถามข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
การวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	
1	0.45
2	0.65
3	0.65
4	0.35
การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	
5	0.38
6	0.51
7	0.39
การติดตามและประเมินผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	
8	0.63
9	0.54
10	0.57
11	0.68
การวางแผนการนิเทศการศึกษา	
1	0.61
2	0.54
3	0.51
4	0.56
5	0.38
การดำเนินการนิเทศการศึกษา	
6	0.39
7	0.68
8	0.35
9	0.34
10	0.56

ตาราง 13 (ต่อ)

แบบสอบถามข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
การประเมินการนิเทศการศึกษา	
11	0.56
12	0.33
13	0.34
14	0.62
15	0.52
การบริหารด้านการแนะแนว	
1	0.65
2	0.54
3	0.56
4	0.74
5	0.56
การจัดกิจกรรมการแนะแนว	
6	0.63
7	0.54
8	0.56
9	0.54
10	0.55
การติดตามและประเมินผลการแนะแนว	
11	0.54
12	0.65
13	0.45
14	0.44

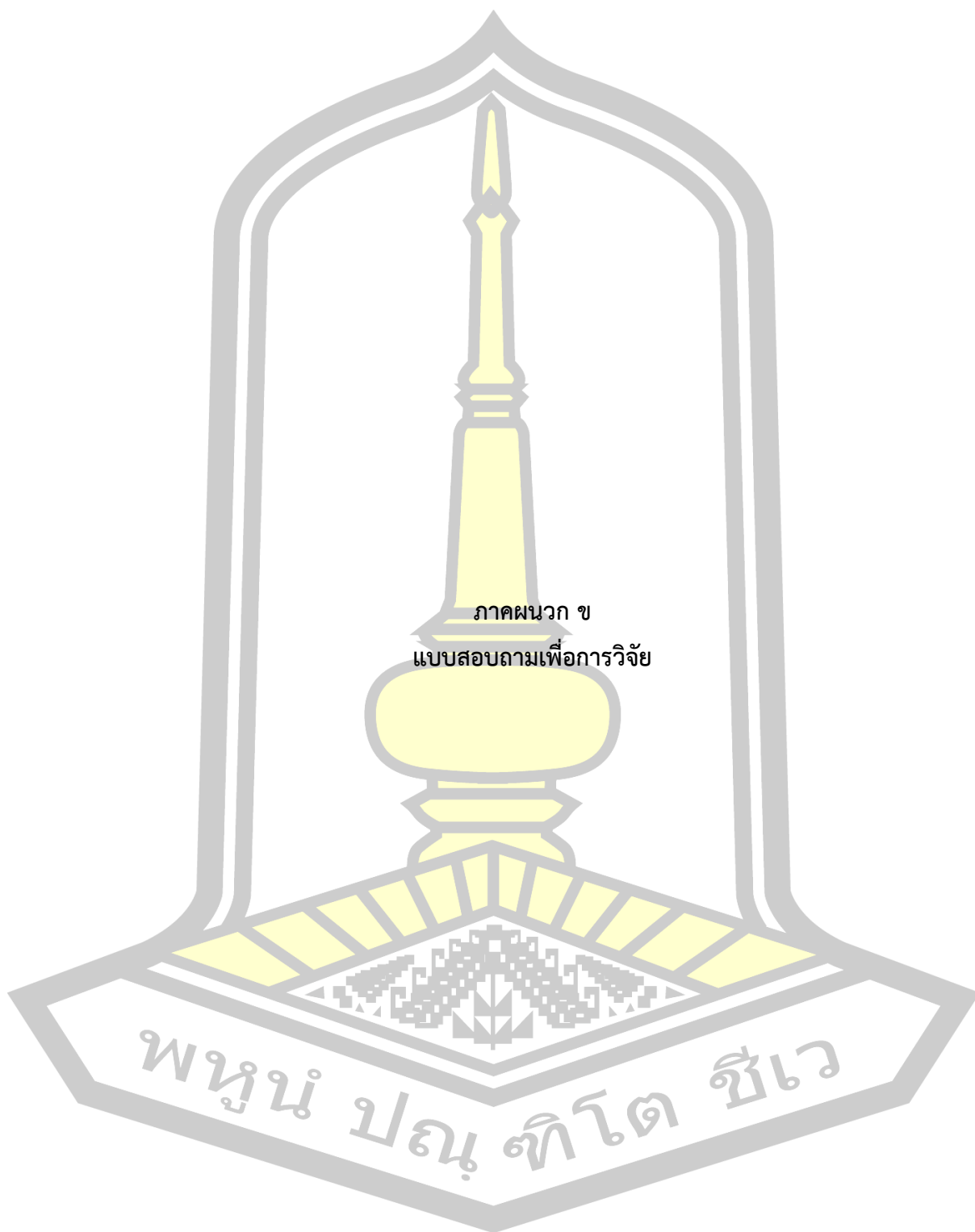
ตาราง 13 (ต่อ)

แบบสอบถามข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
การวางแผนด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	
1	0.56
2	0.54
3	0.56
4	0.36
5	0.45
การบริหารงานด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	
6	0.36
7	0.54
8	0.56
9	0.45
10	0.54
การประเมินผลการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	
11	0.65
12	0.63
13	0.61
14	0.39
15	0.42
16	0.41

มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.26 - 0.74

มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.81

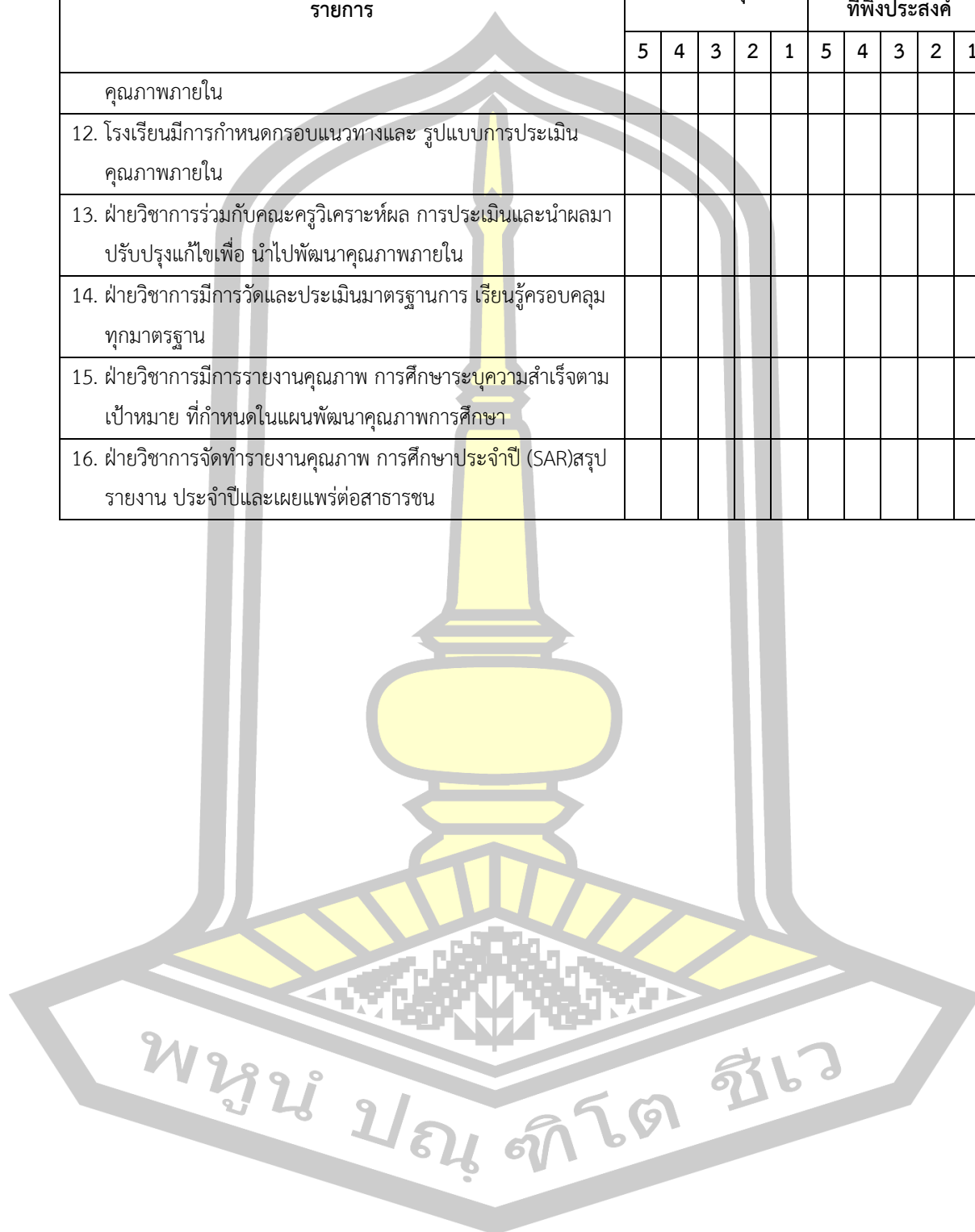
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ชีวะ



ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

พหุ ประทีป ชัยเว

รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
คุณภาพภายใน										
12. โรงเรียนมีการกำหนดกรอบแนวทางและ รูปแบบการประเมิน คุณภาพภายใน										
13. ฝ่ายวิชาการร่วมกับคณะครูวิเคราะห์ผล การประเมินและนำผลมา ปรับปรุงแก้ไขเพื่อ นำไปพัฒนาคุณภาพภายใน										
14. ฝ่ายวิชาการมีการวัดและประเมินมาตรฐานการ เรียนรู้ครอบคลุม ทุกมาตรฐาน										
15. ฝ่ายวิชาการมีการรายงานคุณภาพ การศึกษาระบุความสำเร็จตาม เป้าหมาย ที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา										
16. ฝ่ายวิชาการจัดทำรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี (SAR)สรุป รายงาน ประจำปีและเผยแพร่ต่อสาธารณชน										



แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต3

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง

ผู้สัมภาษณ์

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์สถานที่สัมภาษณ์

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1. ในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาท่านมีวิธีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรอย่างไร

.....

.....

.....

2. การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษาท่านมีวิธีการและแนวทางการดำเนินงานอย่างไร และมีวิธีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1. ในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ท่านมีวิธีการสำรวจสภาพและความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ท่านมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร และมีวิธีการประเมินผลพัฒนากระบวนการอย่างไร

ด้านการวัดผลและประเมินผล

1. การบริหารด้านการวัดและประเมินผลท่านมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

2. การดำเนินการด้านการวัดและประเมินผลท่านมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. การวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาท่านมีวิธีการและแนวทางการดำเนินงานอย่างไร

2. การติดตามและประเมินผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาท่านมีวิธีการและแนวทางการดำเนินงานอย่างไร

พจนานุกรมศัพท์ สอว

ด้านการนิเทศการศึกษา

1. การวางแผนการนิเทศการศึกษาท่านมีวิธีการและแนวทางการดำเนินงานอย่างไร

.....

.....

.....

2. การดำเนินการนิเทศการศึกษาท่านมีวิธีการและแนวทางการดำเนินงานอย่างไร

.....

.....

.....

ด้านการแนะแนว

1. การบริหารด้านการแนะแนวท่านมีวิธีการและแนวทางการดำเนินงานอย่างไร

.....

.....

.....

2. การจัดกิจกรรมการแนะแนวท่านมีวิธีการและแนวทางการดำเนินงานอย่างไร

.....

.....

.....

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

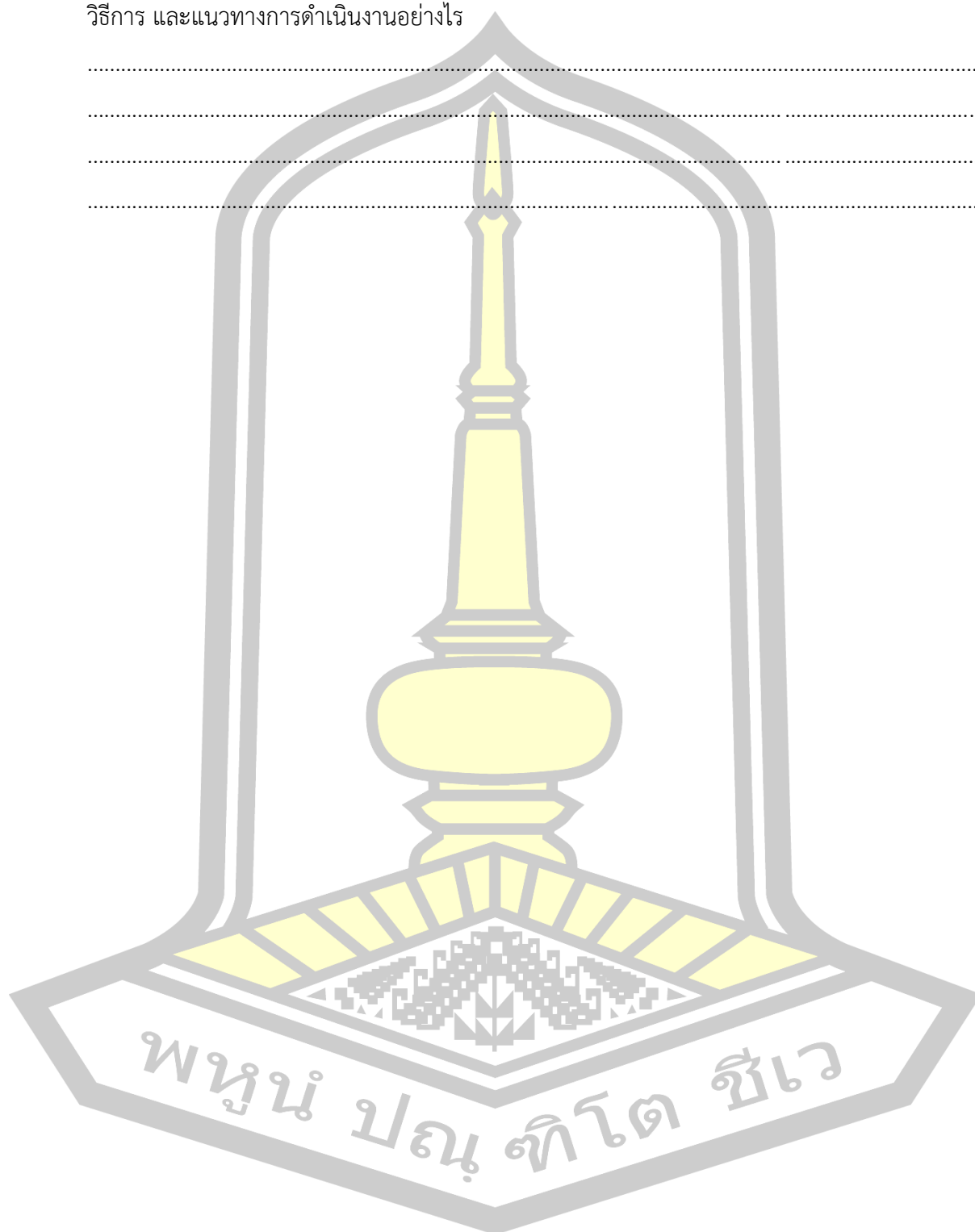
1. การวางแผนด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาท่านมีวิธีการและแนวทางการดำเนินงานอย่างไร

.....

.....

.....

2. การบริหารงานด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาท่านมี
วิธีการ และแนวทางการดำเนินงานอย่างไร



รายการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการแนะแนวการศึกษา										
5. จัดทำเป็นแผนการแนะแนวการศึกษาและมีการติดตามผล										
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา										
1. มีการจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา										
2. มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา										
3. ทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการประชุมวิเคราะห์ และสรุปผล										
4. สร้างความตระหนักให้คณะครูที่ยึดหลักแนวคิดเตรียมความพร้อมในการประเมินภายนอก										
5. การแต่งตั้งคณะดำเนินงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพสถานศึกษา										



ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายเรืองฤทธิ์ อรรคชัย
วันเกิด	วันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 40 ตำบลแขวงบาดาล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46150
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมชนหม่อมเม็กวิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตำบลหม่อม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46150
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2541 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทิโต ชีเว